

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 251-252 / noiembrie 2013

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

În spiritul Constituției României din 1991, sintagma *cetățenii români*, între care nu este admisă niciun fel de discriminare, este alcătuită din două tipuri de „materii prime”, de o parte poporul român cu identitate etnică unitară și de cealaltă parte persoane cu identitate etnică minoritară. Articolul 54, alin. 1 din Constituție impune tuturor cetățenilor „fidelitatea față de țară” ca pe o datorie „sacrală”, în timp ce respectarea legii fundamentale este obligatorie.

2013 este Anul european al cetățenilor, fiind consacrat drepturilor care decurg din statutul de cetățean al UE. Aceste drepturi sunt înscrise în Tratatul UE și vin în completarea drepturilor naționale. De valorificarea lor beneficiază, pe de o parte cetățenii și, pe de altă parte, UE în general, atât din punct de vedere economic, cât și din punctul de vedere al sprijinului manifestat de populație față de proiectul european.

Raportul Comisiei Europene privind cetățe-

locale și pentru Parlamentul European organizate în țara respectivă.

Dreptul de a adresa petiții. În virtutea acestui drept se pot transmite Parlamentului European preocupările și nemulțumirile cetățenilor UE.

Dreptul de a se bucura de protecție din partea autorităților consulare ale oricărui stat membru, în cazul în care statul al cărui resortisant este nu e reprezentat în țara respectivă.

Anul european al cetățenilor 2013

Așa cum rezultă din documentele istorice, ucrainenii din România - este vorba despre cei din nordul și nord-estul țării - trăiesc în mijlocul poporului român de aproape 700 de ani, fiind buni cetățeni. Atașamentul la idealurile cele mai înalte ale țării a fost și este o constantă a lor. Ei au fost prezenți în toate acțiunile politice și sociale care au vizat creșterea, dezvoltarea, lupta pentru independență a statului român. Remarcabilă a fost prezența ucrainenilor ca luptători în Războiul de Independență din 1877, iar mai târziu, în cele două războaie mondiale. Militarii români de naționalitate ucraineană și-au făcut datoria față de țară „fără murmur și fără șovăire”, iar elita ucraineană, puțin numeroasă față de populația majoritară, și-a adus contribuția la civilizația și cultura românească. Prin umare, România, în toate perioadele ei de înflorire, în toate perioadele cruciale de afirmare ca stat național, chiar și în cea interbelică, a numărat printre cei mai merituoși fii ai țării și pe ucrainenii români. Iată de ce ei au câștigat, în România, un drept inalienabil de cetățeni egali cu toți ceilalți.

Și astăzi, în mod cert, ucrainenii care trăiesc în România sunt cetățeni loiali întru totul țării și statului unitar național român, iar întreaga lor viață se dedică respectării a tot ceea ce este bine pentru poporul român și, bineînțeles, pentru comunitatea ucraineană. Ei sunt încrezători că se vor bucura în continuare de înțelegerea necesară pentru a desfășura o viață etnică a unei minorități naționale în deplin respect față de Constituția țării și legile ei și că vor putea progresa odată cu dezvoltarea pe care o va înregistra România, poporul român în ansamblu, mai cu seamă acum când cetățenii români sunt și cetățeni europeni.

nia UE indică faptul că cetățenii europeni nu profită din plin de drepturile lor, întrucât nu le cunosc. Scopul desemnării Anului european al

Sediul Parlamentului European din Bruxelles

cetățenilor 2013 este de a relansa dezbaterile privind cetățenia UE și de a-i informa pe cetățenii Uniunii despre drepturile care le revin.

În calitate lor de cetățeni ai UE, cetățenii români beneficiază de un set de drepturi suplimentare.

Dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre și dreptul de a nu fi discriminat pe motiv de cetățenie. Cetățenii UE au dreptul de a circula și de a locui oriunde pe teritoriul Uniunii Europene. Trebuie, însă, să respecte unele condiții. De exemplu, la intrarea în altă țară a UE, li se poate cere să arate un act de identitate.

Dreptul de a alege și de a candida la alegeri. Când locuiește cineva în altă țară din UE, are dreptul să voteze și să candideze la alegerile

Dreptul de a solicita Comisiei Europene să propună noi acte legislative.

Servicii medicale în străinătate. Potrivit legislației UE, cetățenii Uniunii Europene au dreptul la servicii medicale în alte țări din UE și, în anumite condiții, dreptul de a solicita rambursarea costurilor de la casa națională de asigurări de sănătate.

Studii în străinătate. Cetățenii Uniunii Europene au dreptul de a studia într-o altă țară europeană, în aceleași condiții ca și cetățenii acesteia.

Prețuri mai mici la convorbirile pe telefonul mobil. Valoarea facturii unui cetățean european pentru servicii de roaming pe durata șederii în altă țară din UE nu poate depăși un anumit plafon decât dacă se solicită operatorului acest lucru.

Pentru a marca Anul european al cetățenilor 2013, în țara noastră, la nivelul Reprezentanței Comisiei Europene în România, a fost organizată, la 26 septembrie a.c., o cafenea literară interculturală, intitulată „Cetățenie europeană și dialog intercultural”. La eveniment au participat scriitori din diverse comunități etnice care au citit bilingv din operele lor. A fost una dintre cele mai importante reuniuni literare la care și-au adus contribuția șapte poeți și prozatori minoritari din țara noastră.

Din partea comunității ucrainene, cunoscutul prozator Corneliu Irod a citit în ucraineană și română un emoționant fragment din povestirea „Frunza mea, mucedă mea”, o proză sensibilă, de atmosferă ce amintea de candoarea și simplitatea „Moromeților” lui Marin Preda.

Ion ROBCIUC

UUR cere sprijin românesc și european pentru semnarea Acordului de asociere între Ucraina și UE

Către PREȘEDINȚIA ROMÂNIEI

**Domnului TRAIAN BĂSESCU,
Președinte al României**

Stimate Domnule Președinte,

În calitate de deputat al minorității ucraine-nice în Parlamentul României, am apreciat dintotdeauna eforturile pe care le-ați întreprins privind aderarea în spațiul Schengen a țărilor noi membre. În acest sens, demersurile susținute de dumneavoastră au un rol important în viitoarea aderare a Ucrainei în Uniunea Europeană. Integrarea în spațiul politic, economic și juridic european este o prioritate a ei. Ca reprezentant al minorității ucrainene, vă transmit această scrisoare cu rugămintea de a sprijini, pe căi diplomatice, Ucraina în demersul său de asociere cu Uniunea Europeană.

Opțiunea europeană a devenit esențială pentru politica externă a Ucrainei, iar valorile europene reprezintă baza dezvoltării sale. Ucraina a depus și depune în continuare eforturi foarte mari pentru a îndeplini criteriile privind semnarea Acordului de asociere și a zonei de liber schimb cu Uniunea Europeană. Așa cum a declarat și președintele Viktor Ianukovyci, Ucraina acordă o mare semnificație dialogului cu Uniunea Europeană și consolidării relațiilor cu această importantă organizație.

Ucraina așteaptă aprobarea unei decizii pozitive la Summitul „Parteneriatului Estic” care va avea loc la Vilnius, în luna noiembrie a acestui an. La 10 decembrie 2012, Consiliul pentru Afaceri Externe al UE a aprobat un document referitor la Ucraina în care și-a exprimat disponibilitatea de a semna Acordul de asociere cu Ucraina la Summitul „Parteneriatului Estic” de la Vilnius în noiembrie 2013, cu condiția ca partea ucraineană să demonstreze o acțiune decisivă și progrese concrete în ceea ce privește reformarea legislației electorale, soluționarea problemei legate de aplicarea selectivă a justiției și continuarea reformelor prevăzute în Agenda de asociere.

Intrarea în Uniunea Europeană rămâne prioritară și suntem convinși că România va sprijini, ca stat membru al Uniunii Europene, demersul Ucrainei de aderare la UE.

Vă mulțumesc!

Cu deosebită considerație,

**Deputat Ion MAROCICO,
Uniunea Ucrainenilor din România**

Pentru a sprijini semnarea Acordului de asociere cu UE, Uniunea Ucrainenilor din România a lansat un apel de susținere a demersului Ucrainei în această direcție, explicând că au fost îndeplinite criteriile necesare. Așa cum a arătat președintele Ucrainei Viktor Ianukovyci, în Ucraina s-au realizat și se realizează transformări fără precedent, ca dimensiune și profunzime, în toate sferele vieții sociale. Se modifică în mod radical sistemul judiciar și sistemul de ordine publică, se dezvoltă instituțiile statului de drept (în acest context se înscriu și drepturile minorităților naționale), se îmbunătățesc condițiile pentru mediul de

afaceri, se modernizează sectorul energetic.

Apelul UUR a fost trimis Domnilor Martin Schulz, președintele Parlamentului European, și José Manuel Barroso, președintele Comisiei Europene, precum și celor 33 de membri ai Parlamentului European din partea României.

Inițiativa Uniunii Ucrainenilor din România s-a înscris pe linia demersurilor Congresului Mondial al Ucrainenilor și al unor ONG care, împreună, susțin semnarea Acordului de asociere dintre Ucraina și UE la Summitul de la Vilnius.

Ion ROBCIUC

Apelul de susținere a demersului Ucrainei

Deputatului din partea României în Parlamentul European

Stimate Domnule Deputat,

În contextul pregătirilor pentru semnarea Acordului de asociere și crearea zonei de liber schimb dintre Ucraina și Uniunea Europeană în timpul Summitului „Parteneriatului Estic”, la Vilnius, în noiembrie 2013, comunitatea ucraineană din România vă aduce la cunoștință că integrarea europeană este considerată de Ucraina, stat vecin și prieten al României, ca fiind o prioritate strategică a politicii sale externe.

Încă de la începutul negocierilor privind Acordul de asociere dintre Ucraina și UE, care va deveni un punct de reper important în istoria relațiilor Uniunii Europene cu Ucraina și în realizarea aspirațiilor de integrare europeană a celui mai mare vecin al României, părțile au efectuat ample lucrări privind apropierea Ucrainei de Europa unită. Rezultatul acestui lucru îl constituie, în special, parafarea, la 30 martie 2012, a Acordului de asociere și crearea zonei de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare.

Partea ucraineană speră că, în cadrul Summitului „Parteneriatului Estic”, Uniunea Europeană va lua o decizie pozitivă privind încheierea Acordului amintit mai sus.

Noi, ucrainenii din România, suntem mândri de succesele Ucrainei, patria noastră etnică, și de progresele sale privind integrarea europeană.

Totodată, suntem recunoscători României, patriei noastre, pentru sprijinul consistent acordat procesului de apropiere a Ucrainei de Uniunea Europeană.

Știind că România, stat prieten al Ucrainei, se numără printre susținătorii activi ai semnării Acordului menționat în cadrul Summitului de la Vilnius al UE, ne adresăm Dvs., stimate Domnule Deputat, cu rugămintea de a susține, în numele României, semnarea Acordului de asociere între Ucraina și UE la nivelul Parlamentului European.

Suntem siguri că semnarea Acordului de asociere între Ucraina și Uniunea Europeană va da un impuls în plus amplei extinderi a cooperării între Ucraina, ca posibil viitor membru al UE, cu România ca stat membru al Uniunii Europene.

În numele comunității ucrainene din România,

Cu respect,

**Președintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Ștefan BUCIUTA**

**Prim-vicepreședintele Uniunii Ucrainenilor din România,
Ion ROBCIUC**

Către Uniunea Ucrainenilor din România

**Domnului președinte Ștefan Buciuta
Domnului prim-vicepreședinte Ion Robciuc**

**Stimate Domnule Președinte,
Stimate Domnule Prim-vicepreședinte,**

Vă mulțumesc pentru scrisoarea pe care mi-ați adresat-o cu privire la apropiatul summit de la Vilnius în cadrul căruia Ucraina, alături de Republica Moldova și Georgia, urmează să parafeze Acordul pentru Crearea Zonei de Liber Schimb cu Uniunea Europeană.

Împărtășind aspirațiile europene ale Ucrainei, îmi exprim, și pe această cale, încrederea că în cadrul Summitului „Parteneriatului Estic” se vor întruni toate condițiile care să permită semnarea, într-un viitor cât mai apropiat, și a

Acordului de asociere între Ucraina și Uniunea Europeană, la fel și în cazul celorlalte două state. De asemenea, sunt convins că Uniunea Europeană își va manifesta întreaga sa deschidere în vederea adoptării unei decizii pozitive.

Stimați Domni,

Mă folosesc de acest prilej pentru a vă asigura că în calitatea mea de deputat european din România, dar și ca reprezentant al comunității maghiare din România în Parlamentul European, am fost și voi fi un susținător al aspirațiilor europene ale Ucrainei și implicit al parafării Acordului de asociere cu Uniunea Europeană.

Cu stimă,

Iuliu WINKLER

Ucraina nu uită Holodomorul din anii 1932-1933

La 23 noiembrie a.c., poporul ucrainean marchează Ziua memoriei victimelor Holodomorului din Ucraina, o crimă de neimaginat, unică în istoria umanității, care a avut loc în inima Europei în anii 1932-1933. Acum 80 de ani, Holodomorul a fost provocat de Stalin, care a ordonat colectivizarea forțată a agriculturii și i-a lipsit pe țărani de orice ajutor, fiindu-le confiscate grânele și toate produsele de consum din gospodării. Se estimează că în perioada Holodomorului mureau în fiecare zi 25.000 de oameni. Adevărata dimensiune a dezastrelor a fost întotdeauna ascunsă în perioada Uniunii Sovietice, fiind adusă în atenția opiniei publice abia după ce Ucraina a obținut independența, în 1991.

La 15 mai 2003, Rada Supremă a Ucrainei a votat o rezoluție prin care Holodomorul a fost declarat genocid organizat deliberat de autoritățile centrale sovietice împotriva națiunii ucrainene. Guvernele și parlamentele mai multor țări au recunoscut în mod oficial Holodomorul drept genocid. Din păcate, mai există oameni în Ucraina și în lume care neagă Holodomorul ca act de genocid.

După cum informează agenția UNIAN, pe baza rezultatelor sondajului realizat în luna octombrie 2013 de grupul de studii sociologice „Rating”, majoritatea ucrainenilor (66%) susțin afirmația potrivit căreia Holodomorul din anii 1932-1933 a fost un genocid al poporului ucrainean. 22% dintre persoanele chestionate nu sunt de acord cu această afirmație, iar 12% dintre respondenți încă nu și-au clarificat opinia.

Anul acesta s-a înregistrat cel mai mare procent, din ultimii patru ani, de respondenți care consideră Holodomorul drept genocid. Potrivit sondajului grupului „Rating”, în 2010 acest procent era de 61%, în 2011 - 58%, în 2012 - 59%, iar anul acesta de 66%. Numărul acelor care resping recunoașterea Holodomorului drept genocid a scăzut, în perioada 2010-2013, de la 25% la 22%.

Teza referitoare la genocid este împărțită de

peste 80% dintre locuitorii vestului, centrului și nordului Ucrainei, precum și de peste 50% dintre respondenți din estul și aproape 40% din sudul țării și din Donbas.

Creșteri ale acestui parametru s-au înregistrat în toate regiunile, cu excepția celor din sudul țării.

Teza privind genocidul este împărțită de aproape 90% dintre alegătorii liderului „Svoboda”, Oleh Teahnybok, ai ex-premierului Iulia Tymoșenko și ai liderului fracțiunii „Batkivșcina”, Arseni Iațniuk, de aproape 80% dintre alegătorii liderului partidului „UDAR” al lui Vitali Klyciko, și ai deputatului Petro Poroșenko, de peste 50% dintre alegătorii președintelui Ucrainei, Viktor Ianukovyci, și peste 40% ai liderului Partidului Comunist, Petro Symonenko.

Nu s-a înregistrat în cadrul electoratului niciunui lider mai mulți adversari, decât adepți ai acestei teze, menționează autorii studiului. De asemenea, ea este acceptată de toate categoriile de vârstă ale populației, indiferent de nivelul de educație sau de sex, cele mai multe persoane indecise înregistrându-se în rândul tinerilor.

Locuitorii satelor sunt cei care îmbrățișează mai mult teza privind Holodomorul ca genocid comparativ cu locuitorii orașelor (79% față de 60%).

Dintre respondenții care consideră limba ucraineană drept limbă maternă, aproape 90% sunt de acord cu faptul că Holodomorul din anii 1932-1933 a fost genocid al poporului ucrainean.

În același timp, împărtășesc această teză 60% dintre respondenții care consideră că limba lor maternă este atât ucraineană, cât și rusă, iar dintre cei care consideră că limba lor maternă este rusă, doar aproape 40%.

Sondajul s-a realizat în perioada 26 septembrie - 6 octombrie 2013 pe un eșantion de două mii de respondenți.

Ion ROBCIUC

Sperăm în mai bine

Elevii liceelor din municipiul Rădăuți care studiază limba ucraineană, ca limba maternă, s-au întâlnit marți, 29 octombrie 2013, cu domnii ing. Boreslaw Petrașuc, noul președinte al organizației județene Suceava a UUR și profesorul Ilie Sauciuc, noul inspector școlar pentru minoritatea ucraineană a județului Suceava. Dumnealor au fost însoțiți de Nicolae Cramar, fost profesor de muzică la Colegiul Național „Mihai Eminescu” din Suceava, care, de-a lungul anilor, a instruit mai multe generații, astăzi profesori sau învățători în județul Suceava sau în alte părți. De asemenea, la întâlnire a participat și domnul Vasile Pascaru, președintele organizației UUR din Rădăuți.

După cum am înțeles, Domniile lor erau interesate de studiul limbii materne ucrainene în municipiul Rădăuți și ne-au oferit ocazia de a face și unele propuneri pentru derularea activităților extrașcolare sprijinite de UUR. Domnul insp. Ilie Sauciuc ne-a informat că și în acest an școlar sunt planificate cam aceleași activități ca și în anul școlar trecut.

Atât președintele filialei Suceava a UUR, ing. Boreslaw Petrașuc, cât și domnul Sauciuc ne-au asigurat sprijin permanent și maximă receptivitate la solicitările elevilor.

Alexandra CEGA,
elevă a Colegiului Național
„Eudoxiu Hurmuzachi” din Rădăuți

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

Planificarea activităților cultural-educative

A intrat în bunul obicei al organizațiilor locale, județene și municipale ale Uniunii noastre, ca în această perioadă, de sfârșit de an calendaristic, să întocmească planuri de activități culturale pe anul următor. Comisia de specialitate a Uniunii Ucrainenilor prezintă Radei pentru dezbateri și aprobare proiectul Programului de activități.

Referitor la întocmirea planului de acțiuni culturale pe 2014 sugerez:

2014 este anul Taras Șevcenko. Activitățile dedicate acestui eveniment să fie planificate pe întreaga perioadă a anului. Să nu fie sufocată luna martie.

Organizarea mai multor activități la sate, cu cheltuieli minime. Spre exemplu: „Întâlnirea cu muzica și poezia” la care să fie invitați 2-3 poeți, 2-3 grupuri vocal-instrumentale. Durata manifestării să nu depășească o oră și jumătate. La o asemenea manifestare pot fi invitați și 2-3 recitatori de excepție.

Stabilirea manifestărilor emblematică, spre exemplu: „Conviețuiri” în județul Suceava, „Festivalul colindelor” de la Sighetu Marmăției și altele, cu condiția ca programul să nu depășească 3-4 ore într-o zi. Îmi vine în minte desfășurarea „Festivalului Minorităților” din 15-16 iulie, la Ulma, ce a depășit șase ore din care o treime vorbărie, exceptând prezentatorul, Eusebie Fraseniuc, care s-a achitat onorabil de misiunea ce i s-a încredințat. Să stai șase ore pe scaun este extrem de greu, mai cu seamă în căldura verii.

La o întrunire organizată de organizația județeană Suceava a UUR s-a discutat această

chestiune. Unii au fost de părere că programul formațiilor uneori este prea lung, extinzându-se la zeci de minute, alții sunt de părere că la festivaluri trebuie să participe numai formații merituoase. Programul artistic să nu depășească trei ore. Participarea unui număr cât mai mare de formații duce la creșterea cheltuielilor, iar prezentarea lor în fața publicului, timp de 3-5 minute, nu e tocmai recomandabilă, deoarece scade calitatea și crește cheltuielile.

Acordarea atenției cuvenite personalităților ucrainene din România: scriitori, oameni de știință, cultură, educație și învățământ, cercetare, administrație, creație plastică și populară etc.

La anul, dacă trăia, scriitorul Ivan Negriuc ar fi împlinit 60 de ani. De aceea, este de dorit, ca data de 15 noiembrie, ziua de naștere a scriitorului, să fie marcată de UUR.

Organizarea unor excursii de cunoaștere a ucrainenilor din localitățile Sucevei, Maramureșului, Banatului, Deltei, pe bază de parteneriat: azi te primesc, mâine îți întorc vizita, iar Uniunea să achite numai transportul.

În organizarea unor activități ale UUR să fie atrase primăriile pentru asigurarea fondurilor.

UUR să includă în bugetul pentru anul 2014 sume pentru procurarea costumelor pentru formații de perspectivă.

Stimularea conducătorilor (instructorilor) formațiilor artistice. Exclud premiile cu bani, ci alte forme legale de stimulare.

Gheorghe CEGA

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

**E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuța
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL”

După o vacanță bine-meritată, sfârșitul lunii septembrie a coincis cu o invitație primită din partea Uniunii Elene din România prin care eram solicitați să reprezentăm minoritatea ucraineană la Festivalul intercomunitar „Alfabetul conviețuirii”, festival ce s-a desfășurat în perioada 26-29 septembrie 2013 în orașul Ploiești.

„ALFABETUL CONVIEȚUIRII”

donarea doamnei Rodica Precupețu, la care am reprezentat UUR în calitate de vicepreședinte. În cadrul ședinței au fost aprecieri la adresa manifestării „Alfabetul

Deși invitația a venit în ultimul moment, cu eforturi susținute, am reușit să pregătim un program artistic adecvat constituit din cântece și dansuri ucrainene, pe care l-am prezentat în ziua a doua a festivalului pe scena Casei de Cultură din oraș.

Manifestarea a debutat cu parada delegațiilor în costume tradiționale, defilarea desfășurându-se în centrul orașului, după care participanții la festival s-au întâlnit în sala de spectacole a Casei de Cultură unde președintele comunității Elene din România, dl Gabriel Zisopol, în alocuțiunea de salut, ne-a mulțumit, ne-a urat succes și ne-a provocat ca asemenea manifestări de amploare să se desfășoare în cadrul fiecărei comunități.

Începând din după-amiaza zilei de 26 septembrie echipa logistică formată din dnele Maria Reva, Tudosia Butiri, Paula Condrat și Violeta Todie, a depus eforturi pentru amenajarea standului minorității ucrainene, alături de celelalte minorități, stand în care vizitatorii au putut vedea și admira, pe lângă costumele tradiționale ucrainene, și produse artisanale făurite de meșterul

suită de dansuri tradiționale, echipa noastră de dansatori formată din Laura Doroftei, Maria Pocora, Theodora Burta, Loredana Ivanov, Minodora Lisovencu, Raluca Colesnicencu, care împreună cu David Nichiforov, Marian Nicolov, Adrian Stoica și Laurențiu Soare, au demonstrat originalitatea, esteticul și forța împletită cu grația figurilor de dans prezentate.

Țin să subliniez efortul deosebit pe care l-au depus tinerii noștri în realizarea programului artistic, efort cu atât mai mare pentru că am fost nevoiți să recurgem la mai multe improvizații din cauza absențelor din echipă, datorate faptului că o parte dintre tinerii noștri nu mai pot participa la proiectele noastre din motive obiective, tineri cărora țin să le mulțumesc încă o dată pentru participarea susținută în cadrul proiectelor comunității.

După îndelungi aplauze, organizatorii ne-au mulțumit în mod special pentru momentul deosebit cu care ne-am prezentat pe scenă afirmând că „le-am oferit un moment original de

Maria Reva - prezentarea portului popular ucrainean

Ansamblul „Zadunaiska Sici” pe scena festivalului

artizan Gheorghe Toader, cărți, manuale școlare, dicționare bilingve, ziare și reviste aparținând minorității noastre.

Expoziția noastră a fost foarte bine primită de publicul vizitator, dovadă fiind numărul mare de persoane, fotografiile efectuate lângă standul nostru, precum și informațiile oferite de prezentatoarele noastre (senioarele din grupul „Zadunaiska Sici”).

Programul nostru artistic a debutat cu un scurt cuvânt de salut rostit de președintele Dumitru Cernencu, în limbile greacă, ucraineană și română, urmat de interpretarea a câtorva melodii tradiționale ucrainene, iar solista noastră Laura Doroftei a interpretat cântecul „Palala”.

Am încheiat evoluția noastră pe scenă cu o

convoiul de participanți - aproximativ 400 de persoane - ne-am deplasat la Tâncăbești, unde organizatorii au fost din nou la înălțime, oferind o cină de rămas bun, în care, pe lângă bucatele alese, s-au legat prietenii, s-au schimbat adrese și numere de telefoane, iar muzica și dansurile românești, grecești, ucrainene, rusești, bulgărești au fost la ele acasă.

În dimineața zilei de duminică, 29 septembrie, am participat la ședința Comisiei de Cultură a CMN, sub coor-

de excepție și că a fost o reală bucurie să ne aibă alături”.

În dimineața zilei de sâmbătă, după prezentarea programelor minorităților, în jurul prânzului, președintele Uniunii Elene din România, dl Gabriel Zisopol, ne-a înmănat medaliile și diplomele de participare mulțumind încă o dată tuturor pentru efortul depus în cadrul Festivalului „Alfabetul conviețuirii”.

În după-amiaza zilei de 28 septembrie, întreg

conviețuirii” fiind trecute în revistă realizările, problemele de care ne-am lovit și care ne preocupă la nivel de minoritate. Ca element de noutate, grecii au informat că pentru copiii care vor învăța limba greacă, se vor face demersurile necesare în vederea achiziționării de tablete iPad pentru a facilita învățarea limbii materne în cadrul minorității și, evident, pentru a stimula copiii în acest proces instructiv-educativ.

De asemenea, a fost reiterată doleanța și dorința tuturor minorităților privind proiectarea și realizarea unui institut multicultural care să devină un „sumum” reprezentativ al minorităților etnice trăitoare în România.

Totodată, a fost evidențiată dorința din ce în ce mai puternică în vederea depunerii eforturilor necesare realizării și redactării unei istorii a minorităților.

Doamna Rodica Precupețu a arătat că încă nu avem specialiști pentru desfășurarea activităților profesionale în vederea întocmirii și accesării de proiecte comune și nu numai cu fonduri europene.

Un alt element de noutate a fost acela prin

care s-a înaintat propunerea ca minoritățile să aibă acces la internetul de bandă largă în cadrul S.C. Romtelecom SA, în urma căruia s-ar realiza comunicarea și socializarea mult mai facilă.

În încheiere, consider prezența noastră la Festivalul „Alfabetul conviețuirii” o experiență reușită datorită faptului că am arătat celorlalte minorități că și noi, ucrainenii, avem un cuvânt de spus în acest concept de interculturalitate, concept care nu ar avea importanță dacă nu ar contribui la dezvoltarea tinerei generații, care în context european și nu numai trebuie să ducă mai departe ceea ce bunii și străbunii noștri au adus din Ucraina și au păstrat până azi în ținutul nord-dobrogean și trăiesc mai departe alături de celelalte minorități într-un climat de toleranță și armonie.

Dumitru CERNENCU,
președintele filialei UUR Tulcea

Sâmbătă, 2 noiembrie 2013, la sediul filialei Arad a UUR, a avut loc un eveniment deosebit sub genericul „Meșteșuguri și tradiții ale ucrainenilor“.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România au fost prezenți dl Ion Marocico - deputat al Uniunii Ucrainenilor din România în Parlamentul României, precum și dl Iura Hleba, prim-vicepreședinte al UUR și președinte al filialei Timiș a UUR, a căror prezență de fiecare dată creează o atmosferă plăcută.

Alături de ucraineni s-au aflat și viceprimarul localității, dl Dorel Jiva, precum și cadre didactice.

Gazda manifestării, dl Gavrilă Miculaiciuc, președintele UUR filiala Arad, a rostit un cuvânt de deschidere după care a prezentat programul

manifestării și a mulțumit participanților pentru prezență.

A urmat la cuvânt dl Iura Hleba care a subliniat importanța acestui eveniment, exprimându-și dorința de a se întâlni mai des la astfel de manifestări.

În cuvântul său, dl Ion Marocico a vorbit celor prezenți despre rolul UUR în viața comunității ucrainene și a subliniat că este deschis să-i sprijine în demersurile lor.

A fost prezentată o expoziție de carte, publicații, obiecte de uz gospodăresc tradiționale, costume populare ucrainene, a căror diversitate și colorit au încântat ochii spectatorilor.

A urmat o scenetă cu tema „Șezătoarea“, prezentată de elevii claselor V-VIII și grupul vocal „Lileia“ din localitate, pregătiți de dna prof.

Duminică, 27 octombrie 2013, în frumoasa localitate Crasna Vișeului a avut loc „Sărbătoarea cântecului și dansului ucrainean“, ediția a IV-a. Organizată de Uniunea Ucrainenilor din România împreună cu organizația locală a UUR din Crasna Vișeului, manifestarea a adunat formații artistice din localitățile ucrainene ale județului: Ruscova, Rona de Sus, Repedea, Bistra, Poienile de Sub Munte, Crăciunești și Crasna Vișeului.

La sosirea în localitate formațiile artistice și invitații au fost întâmpinați de Gheorghe Mocerneac, președintele organizației locale a UUR. La deschiderea manifestării culturale au fost invitați pe scenă prof. Miroslav Petrețchi, prim-vicepreședintele UUR și președintele filialei Maramureș, la fel președinții organizațiilor UUR din localitățile participante, care au

adresat salutul lor publicului și formațiilor artistice. Din partea președintelui UUR, Ștefan Buciuta, a citit mesajul consilierul economic Nicolae M. Petrețchi.

Programul artistic a fost deschis de grupul vocal „Krasneanka“ din localitatea gazdă Crasna Vișeului. A urmat deja cunoscutul cor mixt pe patru voci „Vocile Ro-

nei“ din Rona de Sus, care va împlini anul viitor 65 de ani de activitate continuă. Sub bagheta dirijoarei Geta Petrețchi, corul a interpretat un

Anna Hanțig care a ținut să precizeze că: „Originalitatea fiecărui popor se caracterizează prin potențialul creator, care își găsește expresia în cultura materială și spirituală, iar un loc aparte în această cultură îl ocupă meșteșugurile populare.

Din cele mai vechi timpuri, alături de agricultură și păstorit, populația sătească avea un șir de îndeletniciri practice, care formează așa-numita „industrie casnică“, bazată pe materia primă locală, uneltele lucrute în gospodărie, brațele de muncă ale membrilor casei în vederea satisfacerii necesităților funcționale și estetice ale familiei.

Uneltele de muncă, mijloacele de transport, utilajul tehnic folosit la prelucrarea cerealelor, plantelor textile, confecționarea și finisarea țesăturilor populare, precum și îmbrăcămintea, obiectele de uz casnic și mobilierul țărănesc, atributele de ritual folosite la celebrarea căsătoriei, cumătricii, la ritualul funerar, la sărbătorile calendaristice etc. demonstrează un mare registru de obiecte - mărturie a talentului și înțelepciunii poporului nostru.

Pentru a satisface cerințele gospodărești și ale vieții rurale s-a dezvoltat un șir de meșteșuguri, unde meșterii produceau și realizau produsele lor la comandă și pentru piață.

Astăzi, meșteșugurile populare merită să devină noi direcții economice strâns legate de materia primă locală obținută din agricultură, păstorit ș.a., folosind resursele naturale, brațele de muncă libere pentru a îndeplini cerințele și gusturile pieții contemporane.

Marele interes față de meșteșugurile populare este motivat nu numai de aprecierea obiectivă a valorilor vitale, estetice și etice, dar și din cauza unei crize ecologice legate de pierderea capacităților de creație, de valorificare a bunurilor

materiale, de slăbirea continuității între generații și destrămarea patrimoniului tehnico-cultural și etnic al poporului. De faptul cum vom reveni la valorile etnoculturale, depinde viitorul și continuitatea neamului, destinul culturii etnice“.

În încheiere, dl Miculaiciuc a mulțumit participanților și i-a invitat la o masă prietenească oferită de organizatori unde muzica și voia bună au fost prezente pe tot parcursul evenimentului.

Dl Gavrilă Miculaiciuc, dl Ion Marocico, dl Dorel Jiva și dl Gheorghe Hleba

Suntem o comunitate mică, dar cu multe tradiții, obiceiuri și datini. Acestea au fost doar câteva secvențe din tradițiile petrecerii unei șezători.

Anna HANȚIG,
UUR Arad

SĂRBĂTOAREA CÂNTECULUI ȘI DANSULUI UCRAINEAN LA CRASNA VIȘEULUI

buchet de cântece ucrainene pe patru voci. În limba română au interpretat prelucrarea „Suita maramureșeană“. De data aceasta, corul a fost însoțit de formația de dans a elevilor „Sokoleata“, pregătită tot de prof. Geta Petrețchi care a prezentat un dans popular local. Grupul vocal de fete „Rusceanka“ din Ruscova a interpretat câteva cântece populare, sub conducerea prof. Mihaela Miculaiciuc, fiind acompaniat de tariful local. A urmat grupul vocal „Krevleanka“ din Repedea, condus de Ana Țudic. După un timp de absență de pe scenă a reapărut corul mixt pe patru voci din Poienile de sub Munte, de la a cărui înființare au trecut 65 de ani. Sub conducerea prof. Stela Songot, corul a interpre-

tat cântece ucrainene și prelucrări. Tot cântece ucrainene, dar pe două voci, a interpretat și grupul vocal de eleve „Veselka“ din Bistra, pregătit de prof. Lucia Glodean. Cu acompaniament instrumental a evoluat pe scenă și grupul local „Barvinok“ din Crăciunești, având și solist vocal. Ei au fost pregătiți de înv. Ioan Șerban. Programul artistic a fost încheiat de solista vocală de muzică populară maramureșeană Anișoara Topac din Crasna Vișeului. Artiștii au fost răsplățiți cu aplauze, iar conducătorii formațiilor cu diplome și flori.

În încheiere, președintele organizației locale a UUR, Gheorghe Mocerneac, a mulțumit formațiilor artistice, oaspeților și publicului. Sărbătoarea s-a încheiat cu o masă festivă, la care au continuat frumoasele cântece ucrainene.

Ileana DAN

An de an, în dulcele octombrie, clopotele bisericilor (și nu sunt puține în Iași) cântă Iașului o binecuvântată odă a bucuriei, ce pătrunde în sufletele zecilor de mii de pelerini veniți să se închine sfințelor moaște ale Cuvioasei Parascheva. Sărbătorile Iașului readuc orașului emoția regăsirii înaltelor trăiri spirituale, pictând vechile zidiri

SĂRBĂTORILE IAȘULUI 2013

interetnic de folclor tradițional „Conviețuiri - 2013“, la care fiecare grup participant a susținut un program artistic liber cu o durată de 15 - 20 minute și o masă rotundă cu tema „Minoritari în Europa“.

preasfințitul Teofan, mitropolitul Moldovei și Bucovinei și de premierul Victor Ponta. „Eu cred cu adevărat că elitele Iașului sunt mai mult decât elitele Iașului, mai mult decât valorile Moldovei, sunt valori ale României și deja mult mai mult decât credem noi, valoarea Europei“, a spus premierul.

Primul premiu acordat a fost cel de excelență în educație, pentru Universitatea Tehnică, la împlinirea a 200 de ani de activitate. Au fost decernate apoi premiul Pogor și cel de excelență în domeniul cultural-artistic. Iar la sfârșitul primului act, au fost anunțați cei care au primit titlul de cetățeni de onoare ai Iașului:

academicianul Bogdan Simionescu, managerul Operei Naționale, Beatrice Rancea, și secretarul de stat în Ministerul Sănătății, Raed Arafat.

Au fost premiați, de asemenea, olimpici internaționali ai Iașului, iar premiul pentru curaj și spirit civic a revenit decanului Facultății de Electronică și Telecomunicații, Bogdan Ion, și celor doi studenți care au reușit să oprească un atentat cu bombă la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, la începutul lunii iulie.

Desfășurarea spectacolului sincretic s-a făcut după un scenariu inedit propus de regizorul Aurelian Bălăiță (conf. univ. dr. la Universitatea „G. Enescu“ din Iași) și de coregraful Petre Șușu (responsabil al acțiunii de tineret). Spectacolul a inclus muzică tradițională, dans tradițional și elemente specifice filmului documentar de scurt metraj, proiecții video. Spectacolul a fost susținut de cele zece grupuri culturale-artistice invitate (armeni, germani, romi, ruși-lipoveni, turci, tătari, ucrainenii, unguri, greci, italieni), împreună cu un grup de studenți de la Departamentul Teatru al Universității „G. Enescu“ din Iași.

Proiectul a propus tinerilor din județul Iași, pasionați de artele spectacolului, un produs

ale cetății în culorile veseliei și purității sufletești. În acest an, manifestările coordonate și finanțate de Primăria municipiului Iași s-au desfășurat pe parcursul întregii luni octombrie în peste 50 de localuri diferite din Iași.

Gazdă ospitalieră a numeroșilor musafiri din țară și străinătate, Primăria municipiului Iași le-a oferit un amplu program de manifestări menite a cinsti cum se cuvine spiritul sărbătoresc. Printre multele evenimente programate în această perioadă, s-au numărat concerte ale fanfarei militare în cartierele ieșene, tradiționala Noapte Albă a Iașului, Seara Valorilor, retragerea cu torțe pe traseul Muzeul Unirii - Pietonalul Ștefan cel Mare, marele concert aniversar însoțit de spectaculoasele focuri de artificii. La 14 octombrie, pelerinii au primit tradiționala masă cu bucate de sărbătoare, iar Sfânta Liturghie de Sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva a fost oficiată, în premieră, pe Pietonalul Ștefan cel Mare.

Sărbătorile Iașului reprezintă o ocazie unică de a trăi o atmosferă pastorală în capitala culturală a României, un oraș născut din belșugul de înțelepciune și bunătate pe care doar pământul Moldovei îl poate zămislî.

La sărbătorile Iașului a fost invitată și o delegație din partea Administrației orașului Cernăuți, cu care există strânse relații de colaborare. Conform programului pregătit de Primăria municipiului Iași, delegația Primăriei Cernăuți condusă de viceprimarul Rotar Petro, a fost însoțită pe parcursul șederii în municipiul Iași, de subsemnatul și de vicepreședintele filialei, dl Daniel Serdenciu.

Ca în fiecare an, de Zilele Iașului, autoritățile locale i-au răsplătit pe cei care au promovat orașul, la Seara Valorilor. Premierul Victor Ponta, Liviu Dragnea și Mircea Geoană sunt doar câțiva dintre politicienii prezenți la evenimentul de la Iași. Au fost acordate premii pentru noii cetățeni de onoare ai orașului, dar și pentru curaj, excelență în educație sau în afaceri, și nu au lipsit nici momentele artistice.

Seara Valorilor a fost organizată sub forma unui spectacol de operă, structurat în două acte. Primarul Gheorghe Nichita a deschis primul act printr-un discurs și a fost urmat apoi de Înalt-

intercultural, unitar și atractiv, care a fost realizat de colegii lor de generație, reprezentanți ai câtorva etnii din România. Toate activitățile au avut ca scop ideea de valorificare a potențialului multicultural care există în zona Moldovei cu adresabilitate minorităților, destul de numeroase în această parte de țară. În județul Iași trăiesc peste 15 etnii din cele 20 existente în România.

În cadrul festivalului a fost organizată și o expoziție de fotografie, postere, publicistică și obiecte tradiționale, cu tema „Aspecte din viața culturală și socială a etniilor“, care au fost expuse în holul Casei de Cultură a Studenților.

Programul prezentat de ansamblul filialei Iași a UUR, „Veselka“ s-a bucurat de un real succes fiind îndelung aplaudat de numerosul public spectator. La spectacol au participat și copiii Școlii de Artă „Vyșenka“ din Vinnyțea, care în această perioadă se aflau în schimb de experiență la ansamblul nostru și au participat la cursuri de master class organizate la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“ din Iași cu care filiala noastră are încheiat un protocol de colaborare.

La finalul manifestărilor, atât membrii delegației Administrației de Stat Regionale Cernăuți, cât și directoarea Școlii de Artă din Vinnyțea au avut cuvinte de mulțumire la adresa Uniunii Ucrainenilor din România și, respectiv, filialei Iași pentru profesionalismul și dăruirea de care am dat dovadă în coordonarea acțiunilor și folosirea timpului la dispoziție cât mai practic și util pentru oaspeții din Ucraina.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Seara Valorilor a devenit deja un eveniment cu tradiție, organizat în fiecare an la Sărbătorile Iașului. „Înseamnă un gest de normalitate pentru un oraș care are valori și care are respectul față de valori și care își dorește foarte mult să trăiască mult mai efervescent, nu doar în trecut, ci în prezent și, de ce nu, în viitor, un oraș care vrea să devină cu adevărat european“, a spus Gheorghe Nichita, primarul Iașului.

În acest an, Seara Valorilor a adus pentru prima dată pe aceeași scenă cele trei coruri emblematice ale Iașului - cel al Filarmonicii, al Conservatorului și al Operei Naționale Române din Iași.

Sâmbătă, 12 octombrie, a avut loc „Parada portului tradițional“, care s-a desfășurat pe traseul Palatul Culturii - Piața Unirii - Casa de Cultură a Studenților (CSS), urmată de spectacolul de deschidere la CCS Iași a festivalului

Festivalul Intercultural ProEtnica a ajuns la a XI-a ediție

În perioada 29 august -1 septembrie 2013, pe străzile înguste ale Cetății Sighișoara a fost mare aglomerație. Plăcută și colorată. Pe sub ghirlandele festive treceau fete cu obraji îmbujorați și flori prinse în păr, băieți cu pălării împodobite cu pene și mărgele. S-a vorbit ucraineană, turcă, poloneză, maghiară, cehă, italiană, germană sau orice altă limbă a minorităților etnice din România.

Din cei aproximativ 28.100 de locuitori ai Sighișoarei, aproape 19% sunt etnici maghiari, sași, germani, rromi, bulgari, italieni și ceangăi. Asta în mod normal. Festivalul Intercultural ProEtnica face însă ca, anual, timp de câteva zile, cetatea să se transforme într-o reuniune a minorităților din România.

Cea de-a XI-a ediție a evenimentului a adus în orașul de pe Târnava Mare peste 800 de participanți din 20 de comunități etnice din întreaga țară: ucraineni, turci, tătari, slovaci, sârbi, ruși-lipoveni, rromi, polonezi, maghiari, macedoneni, italieni, greci, germani, evrei, croați, cehi, bulgari, armeni, albanezi, aromâni și români, care au susținut 45 de spectacole pe scena principală și 30 de spectacole pe scena interactivă, precum și concertele extraordinare ale formațiilor Desperado, Role (Rock progresiv maghiar), Zuralia Orchestra și Ina cu Fanfara de la Cozmești încântând publicul pe parcursul celor patru zile ale Festivalului Intercultural, considerat a fi cel mai important punct de întâlnire a comunităților etnoculturale din România, o adevărată sărbătoare a multiculturalismului.

Programul festivalului a fost bogat, variat și bine structurat pe patru arii tematice: Aria științifico-culturală care se desfășura între orele 11:00 și 13:00 și între 15:00 și 17:00 în fiecare zi a celor 9 zile de festival, în care au fost organizate, pe de o parte, prelegeri, mese rotunde, simpozioane etc., iar, pe de altă parte, lansări de carte, spectacole de teatru și acte culturale care nu se adresează unei audiențe largi; Programul artelor spectacolului care s-a desfășurat zilnic între orele 17:00 și 23:00 și a constat în spectacole tradiționale de dansuri, muzică și cor, derulate pe scena principală din Piața Cetății a Sighișoarei; un principiu de bază al ProEtnica a fost stimularea interacțiunii între reprezentanții comunităților etnice și publicul pe scena interactivă din Piața Muzeului, precum și între

diferitele ansambluri ale organizațiilor participante; între orele 21:00 și 22:00 au fost organizate spectacole comune cross-culturale ale minorităților și un bal intercultural, unde comunitățile au avut posibilitatea de a-și repeta programul, de a interacționa cu vizitatorii într-un context nonformal; Programul artelor cinematografice se desfășura zilnic între orele 20:30-22:30 în cadrul acestuia difuzându-se filme documentare și artistice despre comu-

nități etnice și conviețuire interculturală; Expoziții din aria artelor vizuale ale artiștilor contemporani din rândul minorităților au fost organizate în diferite locuri din Cetatea Sighișoara, străduțele cetății medievale găzduind un târg al meșterilor, fiecare comunitate având câte un stand de prezentare.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România au fost prezenți președintele UUR, Ștefan Buciuța, prim-vicepreședintele UUR, Miroslav Petrețchi, consilierul economic al UUR, Nicolae Petrețchi.

Totodată, din partea filialei Maramureș a UUR au participat la festival grupul vocal-instrumental „Cervona kalyna“, corul „Vocile Ronei“, înființat acum mai bine de 65 de ani, precum și ansamblul de dansuri „Sokoly“ sub coordonarea doamnei profesoare Geta Petrețchi.

La standurile meșteșugărești, Uniunea Ucrainenilor din România a fost reprezentată de Iasinovschi Petronela și Vereha Elena, ambele din localitatea Paltinu, județul Suceava, care au prezentat meșteșugul încondeierii ouălor, obicei care, de-a lungul veacului, s-a constituit într-o particularizare, prin ornamente și colorit, a mai multor zone identificabile cu ușurință de orice cunoscător.

În Bucovina, meșteșugul încondeierii ouălor este astăzi în plină înflorire, dăruindu-ne cele mai frumoase ouă încondeiate din câte se fac în țară, iar în mâinile trudite ale femeilor, oul prinde viață rezultând o adevărată bijuterie.

În ceea ce privește prezentarea etniei ucrainene, învățătoarea Petrovai Liliana Dina, a prezentat sighișorenilor, turiștilor, dar și celorlalți reprezentanți ai organizațiilor aparținând minorităților naționale, cultura și tradițiile ucrainenilor din România.

Spre finalul festivalului, mai exact la 1 septembrie, domnul Roman Petrașuc, a ținut o prelegere prin care a informat publicul cu privire la intelectualitatea ucraineană din România și contribuția acesteia la păstrarea identității etnice și culturale a etniei ucrainene și a prezentat ultimele apariții ale publicațiilor Uniunii Ucrainenilor din România.

„Scopul principal al Festivalului ProEtnica este promovarea interacțiunii. Dorim să contribuim la pacea socială prin cunoaștere, prin interacțiune... Să înveți să-l apreciezi pe cel de lângă tine“, a explicat Volker Reiter, directorul executiv al Asociației Centrul Educațional Interetic pentru Tineret și organizatorul festivalului. De asemenea, acesta a mai menționat că „Pentru fiecare comunitate etnică din țară, participarea la acest festival este deja o chestiune de imagine. La prima ediție nu au venit decât 14 astfel de ansambluri. Ulterior au înțeles că este important să-și trimită reprezentanții. Acum ne simțim oarecum obligați să organizăm festivalul“.

Un lucru este cert, de la prima ediție din anul 2000, evenimentul s-a dezvoltat treptat, aducând alături din ce în ce mai mulți participanți, reprezentanți ai comunităților etnice de pe teritoriul României. În plus, Festivalul ProEtnica și-a îndreptat atenția și asupra emigranților din țara noastră, la ediția din 2009 participând și Organizația Femeilor Refugiate din România, iar pe viitor se dorește să se introducă în festival grupuri din China și din Arabia Saudită.

Festivalul Intercultural ProEtnica s-a încheiat duminică seara (1 septembrie) cu un concert al formației „Desperado“.

*Nicolae Miroslav PETREȚCHI,
consilier economic al UUR*

Muntele vecin (1.282 m) care-mi găzduiește o relaxare fizică și psihică pentru a da puțin „frâu liber“ stresului zilnic, de care nu duc lipsă prin asaltarea sa, acum, prin covorul frunzelor fără viață, mi-a oferit o întâlnire neașteptată și chiar emoționantă. Contemplând, ca de obicei, peisajul împrejurimilor sale predominant de pante cu căsuțe cocoțate printre pâlcuri de molizi sau mesteceni numai ce auzisem o voce. Iar de îndată apăruse printre șirurile de copaci văduviți de confrății lor mai vajnici un moșnegel cu o traistă în mână.

- Nu mi-ai văzut calul? mă și întrebase.

- Aaa, mata ești? Nu. Nu l-am observat că nu sunt de multă vreme pe aici.

Îl recunoscusem pe octogenarul Dumitru Char care își vâra animalele pe terenul arendat de fiul regretatei mătușe Ervina, fost brigadier, acum pensionar. Eram cu bătrânul cunoștințe mai vechi. Și bucuros că am, aici pe vârful de

Întâlnirea de pe Rosohata

munte, cu cine schimba o vorbă îl însoțisem câțiva pași. Fusesse cam 10 ani îngrijitor de cai la herghelia Lucina, lucrase și la pădure având o pensie de 500 lei, dar o bună parte din viață se ocupase de vitele din propria gospodărie, soția lui, Frozinca ajutându-l la îngrijitul lor. Și ea având pe umeri vreo 79 de ani.

- Și ce faci cu traista, bag seama, că flutură vântul prin ea...

- Apăi, căutându-mi căluțul m-am gândit la niște hribi. Am găsit doi cam piperniciți.

- Cam e pe terminate vremea lor. Și-apoi, nu aici în poiană, mai prin adânc de codru.

- Știu asta însă umblu și eu pe unde am bănuieți ca-mi găsec „prietenu“.

- Prietenu?

- Da, și la vârsta mea mă folosesc de el în gospodărie. Aș trăi mai greu altfel. Iubesc caii.

Tot discutând din mers, pe nesimțite, ne-am trezit cu murgul la câțiva pași de noi. Ronțăia iarba galben-aramie.

Mă despărțisem de Dumitru Char cu senzația că fusesem împreună personajele unei neuitate întâlniri, dintr-un fragment de basm, dăruit de mama natură!

Decebal Alexandru SEUL

Sărbătoarea Sf. Mare Mucenic Dimitrie

Se spune că toamna este cel mai bogat anotimp. Așa este. Toate roadele pământului se culeg toamna. Omul harnic muncește în toate zilele lucrătoare și se odihnește în zilele de sărbătoare și duminică. Toamna este bogată și în sărbători creștine, începând cu Sf. Maria Mică, Acoperământul Maicii Domnului, Sf. Parascheva și am ajuns cu ajutorul Bunului Dumnezeu la Sf. Mare Mucenic Dimitrie - Izvorătorul de Mir - „sărbătoarea bisericii din satul Negostina“.

Cu prilejul acestei mari sărbători religioase, la Negostina, județul Suceava este mare hram. Mai întâi oamenii merg la biserică, la Sf. Liturghie. Vin oaspeți mulți, din localitățile învecinate sau mai de departe. Anul acesta au oficiat Sf. Liturghie nouă preoți. Părintele paroh al bisericii din Negostina, Daniel Petrașuc, a invitat preoți din mai multe parohii, care au răspuns cu multă plăcere invitației. La Sf. Liturghie a fost prezent și președintele UUR - filiala Suceava, dl Boreslaw Petrașuc. Era multă lume, iar slujba s-a desfășurat bilingv - în limba română, dar și în limba ucraineană - care este limba maternă a satului nostru. Sf. Mare Mucenic Dimitrie este patronul bisericii, cât și ocrotitorul satului Negostina.

După Sf. Liturghie oamenii au mers acasă, au hrămit și apoi s-au adunat la Căminul Cultural, unde s-a desfășurat un frumos program artistic pregătit de Primăria Bălcăuți, Căminul Cultural Negostina și Organizația locală a UUR din Negostina. Înainte de începerea spectacolului, fanfara din Negostina a interpretat cele mai cunoscute hore, sârbe și cântece ucrainene, timp de mai bine de două ore.

Spectacolul s-a desfășurat în sala Căminului Cultural. Prezentatorii manifestării au fost doi tineri îmbrăcați în costume populare ucrainene, Andreea Grigoraș, elevă în clasa a XI-a la Liceul din Siret și Mugurel Muha, student la Suceava. Pentru început au fost invitați pe scenă organizatorii: dl primar Vasile Ursachi care a transmis un salut prietenesc, un hram plăcut și multă sănătate tuturor celor prezenți în sală, dl profesor Ioan Chideșciuc din partea Uniunii Ucrainenilor care, de asemenea, a urat mult succes celor ce vor evolua pe scenă și toate gândurile bune.

La serbarea satului Negostina au participat următoarele formații artistice și soliști vocali ai Bucovinei: Grupul vocal „Vocile Negostinei“ împreună cu părintele paroh din Dărmănești, Mihai Cobziuc, Ansamblul „Cervona kalyna“

din Negostina, Ansamblul „Kozaciok“ din Bălcăuți, Ansamblul „Plaiurile Solonețului“, Ansamblul „Kolomyika“ din Siret, Ansamblul „Nadiia zamku“ din Siret, Ansamblul „Ciutura“ din Cornu Luncii și soliști vocali Felicia Oblezniuc, ucraineană din Moldovița, Florin

Zuzeac, ucrainean din Șerbăuți, Rodica Oleniuc, Călin Brăteanu, Alexandru Reolciuc și negostineanul Radu Malanciuc.

Spectacolul a fost deschis cu un moment creștin interpretat de „Vocile Negostinei“ împreună cu părintele Mihai Cobziuc. S-au interpretat două cântece bisericești: „O, Marie Maty Boja“ în limba ucraineană și „Am venit, Măicuță“ în limba română. După obicei, am întâmpinat oaspeții cu pâine și sare împreună cu cântecul „Zelene jyto, zelene“. Părintele M. Cobziuc a interpretat și Aria „Ave Maria“, iar după aceea s-a cântat „Mnohaia lita“ pentru toți sărbătorii evenimentului.

În continuare am asistat la evoluția Ansamblului „Cervona kalyna“ tot din Negostina, care a uimit publicul prin interpretare, primind multe și meritate aplauze.

Doamna Felicia Oblezniuc ne-a cântat și ne-a în cântat cu câteva melodii ucrainene și românești: „Așa grăiește Domnul slavei“, cântec bisericesc, „Zaplakala moia mamka“, „Teper sy uveselyla“, cântece ucrainene de nuntă, „Joc din Moldovița“, „Huțanelul meu“, cântece din zona de munte.

Domnul Florin Zuzeac a interpretat cântece ucrainene „Doșcik ide, snijok trise“, „De ty, dube, ris, ris“, „Hei, sad-vynohrad“, iar doamna

Felicia Oleniuc ne-a cântat cele mai frumoase cântece de pe CD-ul ei.

A urmat evoluția formației de dansuri „Plaiurile Solonețului“ din Soloneț.

Am avut bucuria să aplaudăm Ansamblul de cântece și dansuri „Kozaciok“ din Bălcăuți, împreună cu dl prof. Șoiman Petru, care au încheiat evoluția lor cu cântecul „Hei, nalyvaite povni ceary“.

De la vecinii noștri din Siret au evoluat formațiile „Kolomyika“, cunoscută și peste hotare, condusă de dna prof. Zirca Ianoș și „Nadiia zamku“, condusă de dl Bogdan Popovici, care a asigurat și sonorizarea întregului spectacol.

Pentru prima dată am avut ocazia să admirăm formația artistică „Ciutura“ din Cornu Luncii, care ne-a uimit prin originalitatea interpretării cântecelor. Felicitări tuturor formațiilor artistice care s-au ridicat la standarde înalte de interpretare.

La finalul spectacolului au evoluat oaspeții noștri mari, soliști ai Bucovinei și nu numai: dl Călin Brăteanu și Alexandru Reolciuc care au încântat întreaga Negostină cu două piese forte ale muzicii populare românești bucovinene.

În încheiere, a urcat pe scenă solistul nostru Radu Malanciuc, care este din Negostina, dar locuiește undeva prin Capitală. A învățat să cânte de mic de la mama sa care cunoaște multe cântece locale.

Vremea din ziua hramului a fost superbă, mult soare și multă căldură în atmosferă și în inimile tuturor negostinenilor. Sala a fost plină, au fost multe și meritate aplauze.

Câteva imagini din ziua respectivă vorbesc mai mult decât o mie de cuvinte.

Felicia GRIGORAȘ

Cântăreața din Moldovița

Recitalul de cântece din repertoriul doamnei Felicia Oblezniuc din Moldovița, la cei 44 de ani ai dumneaei, a fost viu aplaudat de cei prezenți - cadre didactice, profesori și elevi, unii gospodari - la cea de-a IV-a ediție a Târgului de toamnă al fructelor de pădure (inițiatorul primei manifestări - prof. Ion Afloriei). Cântăreața, oaspete de onoare, a deschis programele cultural-artistice ale elevilor. Îndrăgita artistă a zonei de unde provine și-a câștigat popularitatea, mai întâi, la serbările școlare. Provine dintr-o familie cu 11 copii și dragostea pentru cântec a deprins-o de la bunici (avea 11

ani). A urmat cursurile Liceului din Moldovița, apoi a absolvit Facultatea de Psihologie din Iași. Însă activează ca bibliotecară.

- Cum se împacă profesiunea, de altfel, foarte frumoasă, cu cântecul?
- Foarte bine. Se îmbină armonios.
- Mai exact...
- Vreau să spun că înlocuirea permanentă a bibliotecii cu scena îmi creează o stare de mulțumire sufletească. Iubesc deopotrivă cartea și cântecul. De aici multe momente de fericire.
- Totuși... alte prezențe.
- Serbările școlare au fost un fel de „rampă de lansare“ a repertoriului local. Deci, nu am avut apariții la TV, dar am trăit o altă satisfacție. Am fost la Festivalul de folclor de la Lavan

(Franța) în 2008. Am cântat în Biserica ucraineană din Suceava, cu hramul Sf. Apostoli Petru și Pavel, cântece religioase. Am fost invitată de dl Petru Șoiman, instructor cultural al Ansamblului „Kozaciok“, pe scenă, la Bălcăuți, tot în acest an. La Târgul de toamnă al fructelor de pădure de la dumneavoastră m-ați ascultat cu un grupaj de cântece în graiul huțul și în română.

- Gânduri de viitor pentru doamna Oblezniuc?
- E vorba de realizarea primului CD prin care am cucerit aprecierile publicului.
- Frumos. De altfel, așa s-a întâmplat și la noi.

Decebal Alexandru SEUL

Vichentie Nicolaiciuc la vârsta psalmistului

În noaptea aceea, un vânt aspru aduse peste pământul înghețat al Bucovinei hoarde zbuciumate de nori grei, prelungind întinericul peste zi și vestind omenirii o iarnă mașteră. De la răsărit se apropia canonada „frățescă”, scrâșnet nemilos de șenile și urletul sinistru al fiarei cu nenumărate capete pe care stăpânul-balaur o botezase cu numele de Katiușa. Sub o astfel de negură venea pe lume în ziua de 16 brumar 1943, la Mărițeia, Vichentie Nicolaiciuc, fiul lui Dimitrie și al Mariei, căruia Depănătoarea, plăcându-i copilul, s-a oferit pe loc să-i facă un ghem de-un veac. Nu se știe ce-a făcut Curmătoarea, oricum în momentul acela era cu zâmbetul pe buze...

Neastâmpărat, voinicul, când i s-a așezat dinainte, la vremea potrivită, o tablă cu mai multe lucruri, a pus mâna pe un capăt de creion și l-a dus la gură, făcându-l pe nașă să-i prevestească o cale întru lumină: „Copchiluțu ista, crescând, o să fie om de carte”, ceea ce avea să se adevărească. Până atunci însă familia va fi năpădită de mari greutăți. Tatăl, cu un alt fecior și două surori ale acestuia, vor muri de tifos până la isprăvirea războiului, iar fratele cel mai mare al lui Vichentie, care ar fi putut să devină cap de familie, își va sfârși zilele cam în aceeași perioadă într-un lagăr din Donbas, fiind capturat prizonier în Moldova, pe aliniamentul de apărare Iași-Pășcani-Târgu Neamț. Foametea cumplită și apoi greutățile inerente n-au descurajat familia, mezinul de atunci, Ghenyk, cum era numit de cei apropiați, îndrăgostindu-se de carte, a urmat traseul obișnuit al școlarității, încheindu-l cu foarte bune rezultate la Univesitatea „Al. I. Cuza” din Iași.

Dascăl pentru scurtă vreme de limba rusă și apoi, vreo patruzeci de ani, de limba română, la Horodnicul de Sus și Rădăuți, alături de Tatiana, profesoară de desen, cu o recunoscută sensibilitate, și-a dedicat viața profesiei, împletind pregătirea de specialitate cu o exemplară dăruire, ceea ce i-a adus satisfacții precum gradul I, funcțiile de director sau director educativ. Memoria afectivă îi e tulburată de omniprezența și omnipotența activiștilor de partid de altădată care îi fugăresc într-o primă zi de Paști, profesori și elevi de la Școala 3 Rădăuți, la măturat strada, făcându-l să exclame și să se întrebe, plin de amărăciune: ... cât de adânc ne-au umilit ca oameni! Până unde putea să ajungă îndobitocirea umană? Având spirit de dreptate înăscut și iubind copiii, nu s-a putut despărți de școală și, după ce i-a venit sorocul pensionării, a plecat și a lucrat în Delta Dunării, unde, spre surprinderea lui, la nivelul anului 2000, a găsit o stare intolerabilă, o educatoare fiind menținută pe post de director, în ciuda faptului că în unitatea școlară respectivă funcționa o profesoară cu gradul I. Nu s-a descurajat, chit că a străbătut zilnic mulți kilometri pe jos, a dormit pe o lejanță (pat de cărămidă) și și-a gătit singur. Având un spirit de dreptate înăscut și observând și alte flagrante nereguli, s-a întors în Bucovina cu o enormă suferință, mai ales că, între timp, vizitase cumplitul spațiu de la Periprava, numit Gulagul românesc. Mugur Geu avea să numească inspirat perioada aceasta a profesorului „un apostolat și un misionarism exercitate fără false compensații introspectiv-militantiste”, iar V. Nicolaiciuc avea să se destăinuie cândva, cu obidă: „Domnule, e o adevărată crimă să lași învățământul de izbeliște și doar să mimezi că te interesezi de starea

acestuia. Atâta vreme cât sistemul școlar va merge prost, toată societatea va funcționa anapoda”. Suferința îi era dublă. Ar fi vrut să îndrepte unele aspecte, a și făcut-o la un moment dat, însă i-au rămas destule ologite, făcându-l, copleșit de durere, să se retragă în spațiul scrisului. A revenit totuși pe meleagurile miri-

alice ale deltei în anul școlar 2008/2009 pe aripile unei mari satisfacții. Reușise, datorită entuziasmului său incurabil, împreună cu alți colegi destoinici, să pună pe picioare revista „Lotus” (premiul întâi la faza județeană a concursului revistelor școlare), pe care a apreciat-o profesorul și scriitorul George Șovu în „Limba și literatura română”. Constatând că, între timp, multe neajunsuri au fost înlăturate, profesorul bucovinean și-a exprimat regretul, cu ocazia

împlinirii a 130 de ani de administrație românească în Dobrogea, că cei care lucrează în domeniul învățământului nu se întorc la școlile lor (...) ca profesori, instituția vizată fiind nevoită, pentru un învățământ de calitate, să apeleze la pensionari, ceea ce, în treacăit fie spus, se întâmplă și prin alte părți ale țării.

„Om cu două inimi, una română și alta ucraineană”, cum l-a numit scriitorul Paul Sârbu, V. Nicolaiciuc aparține deopotrivă ambelor culturi, slujindu-le cu aceeași tenacitate. Periodicul „Exod”, organ al Societății Culturale „Traian Chelariu”, l-a avut, pentru primele două numere, redactor-șef, cu aceeași funcție și răspundere se evidențiază în cadrul revistei bilingve (româno-ucraineană) „Verhovyna”, cu o treaptă mai jos, însă cu aceeași abnegație activează în cadrul periodicului, tot bilingv, „Clopotul Bucovinei”, din care au ieșit 88 de numere, apare ca secretar de redacție al revistei rădăuțene (serie nouă) „Iconaru”, este prezent în redacția revistei trimestriale de cultură „Obcini literare”, tipărită în condiții grafice foarte bune, cu 14 numere.

În calitate de cercetător, participă la Con-

gresul al IV-lea și al V-lea al Filologilor Români cu două comunicări științifice: 1992-*Paralela dintre Miorița și Mai am un singur dor* (Timișoara); 1994-*Paisie Velicikovski, personalitate exemplară în ortodoxia universală a secolului al XVIII-lea* (Iași - Chișinău). De reținut că, așa cum aflăm din comunicare, monahul

ucrainean fiind sfetnicul lui vodă Grigorie Ghica, l-a sfătuit să nu dea curs invitației de a se prezenta la sediul capuchehaiei imperiului turcesc din Iași. (...) Domnitorul, din demnitate, n-a ținut cont”, s-a dus și i s-a tăiat capul.

Nu poate fi trecut cu vederea nici bogata activitate publicistică a profesorului rădăuțean, acoperind o paletă largă de teme și personalități, de la Taras Șevcenko la Mihail Eminescu, de la reprezentanții grupului „Iconar” la eminescologul Mihai Drăgan, reprezentând articole, reportaje, evocări, studii ori discursuri. O bună parte din aceste texte au fost adunate în volumul *Repere culturale și umane*, Editura Flondor, Rădăuți, 2005 (probabil, îi va urma altul), la adresa căruia a avut cuvinte de apreciere omul de cultură Dumitru

Covalciuc, notând în „Zorile Bucovinei” din 11 februarie 2006: „Pledoaria lui Vichentie D. Nicolaiciuc pentru conviețuire interetnică armonioasă în spațiul Bucovinei istorice este sinceră, caldă, pornită din inimă”, cartea fiind scrisă de „un om ce-și iubește fierbinte neamul său, dar care respectă cu sfințenie aspirațiile celorlalte neamuri conlocuitoare”, pentru ca să adauge cuvinte memorabile: „V. Nicolaiciuc este pentru Cernăuți ceea ce reprezintă Eugen Dimitriu pentru Fălticeni.” De adăugat că acest om harnic și de un proverbial altruism a îngrijit editarea cărților *Umbra partizanului* de Victor Macoveiciuc și *Povești neștiute. Povestea mamei mele* de Valentina Hrișcă.

Dintre toate, când îi aduci aminte că a trecut și prin experiența parlamentului, privirea i se înnegurează, iar fruntea prinde creți, semn că cei patru ani (1996 - 2000) au fost mai mult de zbucium și mai puțin de satisfacții. S-a zbatut, uneori ca peștele pe uscat, să-și onoreze mandatul, ca reprezentant al ucrainenilor. Probabil că cea mai mare mulțumire este aceea că s-a lăsat la vatră cu nici un ban mai bogat decât când a fost legitimat ca deputat. A ajutat în dreapta și în stânga, întotdeauna dezinteresat, făcându-l pe publicista Mălina Anițoaei să afirme că V. N. „vocație de frate are în toată puterea cuvântului”, iar Mihai Pânzaru-Bucovina adevărește că „a donat bani din salariul său de parlamentar unor școli, biserici, unor familii ucrainene necăjite sau unor elevi proveniți din familii numeroase”. De pe această atât de onorabilă poziție și cea de deputat a ajutat (prin propunere și alergătură pe la ministere) transferul unei clădiri în construcție de la Direcția Silvică Suceava la Universitatea „Ștefan cel Mare”.

La 70 de ani, V. Nicolaiciuc muncește cu spor. E optimist, uneori hâtru și, vorba psalmistului, a învățat să socotească bine zilele, ca să-și îndrepte „inimile (cele două!) spre înțelepciune”. Mai presus de orice, iubește oamenii și Biserica lui Hristos, trăind cu intensitate prezentul, gândind la veșnicie. Dumnezeu să vă răsplătească dragostea și credința, iubite Vichentie, și, la împlinirea celor șapte decenii de viață, să vă socotească între aleșii Săi, împreună cu Tatiana, cea care v-a stat alături la bine și la greu!

Ioan ȚICALO

Istoria universală consemnează aspecte din viața popoarelor, acordând o deosebită

atenție evenimentelor majore care sunt legate de anumite perioade de dezvoltare a acestora.

În acest sens stau mărturie evenimentele consemnate pe larg și care ne înfățișează dezvoltarea culturală, economică și statală a popoarelor europene. Cele mai elocvente aspecte sunt legate de dezvoltarea civilizațiilor greacă, romană, egipteană etc. care au marcat în mod hotărâtor dezvoltarea ulterioară a multor popoare din toată Europa și nu numai.

Dezvoltarea științelor, artelor și puternicul avânt cultural a avut o influență benefică și a contribuit la o puternică afirmare a elitelor științifice și culturale ale multor popoare.

Pe linia valorificării bogatei sale moșteniri istorice și culturale se înscrie și preocuparea constantă a națiunii ucrainene de a-și cinsti și omagia personalitățile istorice și elitele culturale și științifice care au contribuit în mod hotărâtor la afirmarea identității sale.

Opera marelui cobzar Șevcenko stă mărturie vie și constituie un reper proeminent al valorificării la cea mai înaltă cotă a contribuției acesteia la îmbogățirea patrimoniului cultural național.

Marile poeme politice, istorice și filosofice ale lui Șevcenko constituie o contribuție elocventă a cuvântului scris la renașterea națională, conștient de demersul său militant în desfășurarea acestui proces.

În limitele unor posibilități relative mesajul operei șevcenkiene a fost adus la cunoștința publicului românesc prin traduceri mai mult sau mai puțin izbutite, dar cea mai apropiată de realitate se înscrie la loc de cinste cea a poetului sucevean Ion Cozmei.

Pentru a cunoaște mai bine contribuția lui Șevcenko la îmbogățirea patrimoniului cultural național și a celui universal, conducerea Uniunii Ucrainenilor din România a organizat excursii la Kiev și Kaniv, locul de veșnică odihnă a marelui bard al poporului ucrainean.

Excursiile finanțate de UUR constituie un stimulente pentru munca depusă de toți cei care contribuie la afirmarea cât mai puternică a etniei ucrainene în viața cotidiană a României.

Din Suceava au plecat activiști culturali, profesori de limba ucraineană, instructori de formații artistice, șefi ai organizațiilor locale, membri ai comitetului județean etc. Grupului de suceveni li s-au mai adăugat și pelerini de la Tulcea, Iași și Botoșani, dornici de a cunoaște pe viu valorile culturii spirituale și artistice ale Ucrainei: complexul mănăstiresc Pecerska Lavra, Kievul și locul de veșnică odihnă a marelui cobzar din localitatea Kaniv.

În timpul călătoriei în autocar a domnit o deplină armonie și o tonică dispoziție susținută de cântecele ucrainene fredonate cu multă plăcere de întreg grupul, predominând cântecele de petrece-re, satirice, de cătănie și lirice, precum și melodii distractive din folclorul autohton actual atât în limba ucraineană, cât și în română, glumele și bancurile bune au fost unanim apreciate, contribuind la menținerea unei plăcute ambianțe colective.

Primul popas l-am făcut în orașul-cetate Kamianet-Podilskyi unde am vizitat cetatea care străjuie ca un adevărat bastion de apărare a împrejurimilor. Orașul întreg se bucură și de o protecție naturală oferită de un adevărat canion de stânci care înconjoară localitatea.

S-au făcut multe poze, am vizitat sumar orașul și, apoi, din nou la drum.

Din goana mașinii am putut vedea câmpurile roditoare ale Ucrainei cu vaste întinderi arate, pregătite pentru viitoarele recolte, lanurile nesfârșite de porumb care stau mărturie unui uriaș potențial agricol ce contravin parcă urmărilor nefaste ale Holodomorului provocat de comunismul sovietic și căruia i-au căzut milioane de victime. Tristă și pioasă aducere aminte care se va face în curând și în țara noastră, marcând acest eveniment.

Pelerinaj la mormântul marelui Cobzar

(septembrie 2013)

Odată cu lăsarea serii, luminile multicolore ale marii metropole ne-au întâmpinat de la mare distanță, călăuzindu-ne apoi printr-un neîntrerupt fluviu de mașini de tot felul până la hotelul care ne-a fost rezervat pe timpul șederii noastre.

După ce ne-am cazat cu toții, am servit cina la restaurantul aflat chiar la parterul hotelului, după care ne-am retras la odihnă binemeritată după o călătorie obositoare de aproape 12 ore.

Dimineața a debutat cu pelerinajul la complexul mănăstiresc Pecerska Lavra. Aici am beneficiat de serviciile competente ale unui ghid experimentat care ne-a explicat în detaliu istoria fiecărei construcții mănăstirești în parte, ne-a însoțit apoi prin peșterile cu sfinți și martiri ai ortodoxiei care odihnesc în racle zidite în pereții peșterilor, oprindu-se în locuri mai importante care necesitau explicații mai amănunțite.

Am fost cuprinși cu toții de evlavie și de o pace sufletească nemărginită.

După ce am ieșit la suprafață am fost conduși spre o altă secțiune de peșteri unde ne-am întregit starea de pace interioară și liniște evlavioasă, ieșind apoi spre a ne potoli setea de la izvoarele sfinților Antoniu și Varvara aproape de malul legendarului Nipru.

Am făcut zeci de poze, am dat acatiste, am cumpărat diferite suveniruri, ne-am relaxat într-un părculeț al luptătorilor veterani ai războiului din Afganistan, am servit masa de prânz, apoi am pornit să cunoaștem orașul.

Cea de-a doua zi a excursiei a fost consacrată în principal pelerinajului la mormântul marelui și slăvitului cobzar al Ucrainei, Taras Șevcenko, din orașul Kaniv.

Dacă despre Neapole se spune că după ce îl vizitezi poți să mori, despre Kaniv se zice că este o adevărată Mecca a spiritualității ucrainene, iar cel care încă nu a vizitat măcar o dată acest loc, nu se poate considera un adevărat ucrainean.

Orașul Kaniv se află la o distanță de aproximativ 150 de km de Kiev. Până acolo ne-a însoțit distinsa doamnă Alla Kendzera care deține un important post guvernamental privind ucrainenii din Diaspora. Tot parcursul până la Kaniv, dna Kendzera s-a întreținut cu unii dintre noi pe care ne știa din România, de la unele evenimente culturale ale etniei ucrainene, ca cele din Suceava, Tulcea, Iași, Botoșani prilejuite în special de omagierea poetului Taras Șevcenko, precum și de la multe alte evenimente.

Ajunși la Kaniv am luat-o pe drumul ce urcă în pantă spre movila denumită Muntele lui Șevcenko. Drumul trecea printr-o tânără pădurice de făget. Pe aici se mai auzea ciripitul vesel al păsărelor care n-au apucat să părăsească sălașul lor deși ne aflam în luna septembrie.

Autocarul a oprit la oarecare distanță de Mausoleul marelui poet, astfel că am străbătut pe jos un povârniș lin în trepte și dintr-odată am zărit sclipind în soarele amiezii undele Niprului precum și movila pe care se profila mausoleul.

Cuprinși de emoție, pătrunși de pioase gânduri am început să urcăm treptele mausoleului cu buchete omagiale. De peste tot parcă și de nicăieri ne însoțea pașii o melodie divină pe versurile marelui poet. Ajunși la baza mausoleului melodia a început să se estompeze din ce în ce, iar noi am depus buchetele de flori, ne-am așezat în semicer și am intonat cântecul „Gândurile mele“ care constituie un adevărat testament lăsat urmașilor săi spre a-i rândui locul de veci pe o movilă cu vedere spre nesfârșitele câmpii ale Ucrainei și legendarul Nipru la pragurile căruia se adăpostea Sicea Zaporojejană care lansa aprige atacuri asupra turcilor și tătarilor. Am făcut nenumărate fotografii pentru a imortaliza acest eveniment de neuitat.

După câteva clipe de odihnă pe esplanada mausoleului sau pe băncile din apropierea Nipru-

lui am pătruns în clădirea muzeului din apropierea mausoleului care cuprinde as-

pecte din viața și opera marelui poet. În prima sală am putut admira galeria de autoportrete, am ascultat cu atenție explicațiile legate de locul și perioadele istorice în care au fost create. Personal, am rămas nedumerit de cele două autoportrete care îl înfățișau pe autor cu o cușmă moldovenească pe cap și tot eu mi-am zis că poate aceasta constituie un gest de respect pentru intelectualitatea moldavă cu care sigur s-a aflat în relații pe linie intelectuală!?

Marea sală cu autoportrete era luminată într-asa fel, încât îți crea impresia că te afli în mijlocul acțiunii unui film ce se derula, mai ales că pe tavanul sălii se proiecta trecerea neconținută a unor nori ca pe o boltă cerească.

Am admirat în continuare desene și picturi cu personaje din poemele autorului, documente legate de activitatea obștească și științifică, obiecte personale și casnice ale autorului, precum și ale membrilor de familie.

În final, am putut vedea rafturile unde au fost expuse traducerile „Cobzarului“ în marile limbi de circulație mondială.

După terminarea parcursului muzeal am fost invitați într-o elegantă sală albă unde dna custode ne-a furnizat informații legate de etapele de dezvoltare a mausoleului, a muzeului, a unor inestimabile exponate și modul de colectare, expunere și punere în valoare a acestora. Unii dintre noi și-au exprimat în scris impresiile asupra celor văzute în Cartea de onoare a muzeului.

La ieșirea din complexul muzeal am vizitat și căsuța primului îngrijitor al mormântului poetului, o adevărată legendă cu acoperiș din jupi din paie de secară cu un mic cerdac și o vatră țărănească în interior. În apropierea locului de staționare a autocarului se afla un obelisc ridicat în memoria celui ce s-a îngrijit de buna rânduială a mausoleului o bună bucată de timp.

După revenirea în Capitală am mai vizitat câteva impresionante locașuri de cult cu picturi de o inestimabilă valoare artistică, precum biserica Sfânta Sofia, a Sfântului Mihail și altele. Am poposit apoi la Porțile de Aur ale orașului după care am stat un timp mai îndelungat la statuia legendarului hatman Bohdan Hmelnytskyi al cărui fiu, Timuș, și-a pierdut viața la asediul turcilor asupra cetății Sucevei.

Aici am făcut o mulțime de poze de grup, ba chiar ne-am pozat și cu o echipă de simpatici sportivi francezi.

A sosit și ziua plecării spre casă. Ne-am luat rămas bun de la gazdele noastre și dis-de-dimineață ne-am îmbarcat în autocar. Pachetele pentru micul dejun le-am primit încă de cu seară. În autocar din nou atmosferă de mare veselie și antren, deși Kievul se despărțea de noi în șiroaie de lacrimi de ploaie matinală care ne-a însoțit preț de câteva sute de kilometri.

Di Boreslaw Petrașuc, președintele filialei Suceava a UUR, conducătorul grupului nostru a invitat pe rând la microfon pe toți participanții pentru a ne prezenta sumar date biografice, aspecte din activitatea obștească, gânduri de viitor, glume sau cântece. Ne-am cunoscut astfel mai bine între noi.

Cu această ocazie o doamnă din Tulcea a cântat un duios cântec de înstrăinare și dor de patria mamă, Ucraina.

Am putut remarca umorul fin al dlui Cernen-cu, președintele filialei Tulcea a UUR, care în cuvântul său a caracterizat în stil personal această excursie, cuvântul scris al dlui Victor Grigoraș care, printre altele, ne-a impresionat cu colecția sa de CD-uri cu melodii ucrainene cu care ne-am delectat auzul pe tot drumul.

Așteptăm cu nerăbdare ca UUR să mai organizeze acțiuni asemănătoare și în viitor care să constituie adevărate stimulente pentru toți cei care activează în rândurile organizațiilor UUR.

Mihai GHEORGHI

În ceea ce privește rolul de intermediar al hatmanului ucrainean și, implicit, al lui P. Orlyk în asigurarea corespondenței între domnitorul valah și țarul rus, atât sursele românești, cât și cele ucrainene oferă informații mai complete. S-au păstrat zeci de scrisori ale domnitorului C. Brâncoveanu adresate lui Petru I și altor persoane oficiale ruse în care, deseori, se precizează faptul că o corespondență sau alta este trimisă la Moscova prin hatmanul I. Mazepa sau că este primită de la acesta și redirecționată la Istanbul. O parte însemnată din cele aproximativ 282 de scrisori cu caracter politico-diplomatic, trimise de C. Brâncoveanu peste hotarele Valahiei, este adresată personal lui I. Mazepa sau, în drum spre Moscova, a trecut prin mâinile acestuia, bineînțeles, cu știința pisarului general. De aceea, putem fi de acord cu afirmația lui P. Cernovodeanu, cercetătorul român care s-a ocupat de activitatea diplomatică a lui C. Brâncoveanu, potrivit căreia domnitorul a desfășurat în secret „un bogat schimb de scrisori prin care transmitea... și unele informații cu caracter politic și militar despre turci”, lucru cunoscut și de către P. Orlyk.

Trebuie constatat faptul că colaborarea eficientă anterioară a lui I. Mazepa cu C. Brâncoveanu și, în paralel, cu întreaga pleiadă de domnitori moldoveni contemporani cu renumitul hatman ucrainean (din păcate, domnitorii moldoveni se schimbau foarte des, spre deosebire de I. Mazepa și C. Brâncoveanu, care, spre cinstea și gloria lor, au rămas lideri ai popoarelor lor timp de peste 20 de ani) în plan cultural-spiritual a dat doar rezultate pozitive pentru colaborarea ulterioară a părților în cadrul unei posibile alianțe exclusiv ortodoxe ucraineano-moldo-valaho-ruse de la sfârșitul secolului al XVII-lea, îndreptate împotriva Porții Otomane, și a intențiilor cotropitoare ale Imperiului Austriac față de principatele de la Dunăre. În asemenea circumstanțe, imensul potențial uman, economic, politic, militar și spiritual al Ucrainei cu centrul ei religios unic - Lavra Kievo-Pecerska - constituia o anumită speranță pentru popoarele balcanice în realizarea aspirațiilor lor de eliberare de sub insuportabilul jug turcesc. Și-a spus aici cuvântul sprijinul material-financiar substanțial și stabil acordat intereselor creștinilor ortodocși din Balcani și din Orientul Mijlociu de hatmanul Ucrainei, I. Mazepa, care acționa de cele mai multe ori cu concursul Moldovei și Valahiei vecine, dincolo de hotarele cărora începea lumea conflictelor dure între elementele creștine și cele musulmane.

Activitatea politică și corespondența diplomatică atât ale hatmanului ucrainean, cât și ale domnitorilor moldoveni și valahi au fost îndreptate spre crearea unei posibile uniuni politico-militare anti-turcești din care trebuiau să facă parte țările ortodoxe Valahia, Moldova, Rusia și Ucraina, o parte a acesteia aflându-se în subordonarea Moscovei, și studierea poziției Imperiului Otoman și a tătarilor din Crimeea față de Ucraina. I. Mazepa, ca politician de factură europeană și mecena de talie general ortodoxă, cunoștea bine problemele principatelor dunărene, dar și ale Europei în ansamblu. Astfel, diplomatul francez Jean Baliuz îndeplinind rolul de persoană de legătură a lui Petru I, a făcut o vizită hatmanului Ucrainei, la reședința sa din Baturyn pentru a-i preda corespondența și, după ce l-a cunoscut personal pe I. Mazepa, a trimis o scrisoare la Paris în care, printre altele, menționa: „El are o vastă experiență în politică și, spre deosebire de moscoviți, urmărește și știe ce se întâmplă în țările străine”. De aceea, hatmanul purta cu mare ușurință o corespondență activă, inclusiv codificată, cu contemporanii săi din capitala Moldovei - Iași și a Valahiei - București.

Astfel, în scrisoarea trimisă de I. Mazepa lui Petru I, la 20 octombrie 1693, din Baturyn se comunică faptul că „el a efectuat trimiterea specială către domnitorii moldovean și muntean” (moldovean, respectiv, valah - T.R.), folosindu-se de faptul „că domnitorul moldovean a răspuns de câteva ori că negustorii greci pot să se deplaseze cu

mărfurile lor din aceste ținuturi maloruse pe vechiul drum spre Iași cu credința că integritatea lor totală va fi asigurată. Prin intermediul negustorului

spune că în scrisoare se promitea că oastea zaporojeană, împreună cu cea poloneză și cu tătarii din Crimeea, vor lupta împotriva armatei țariste.

Hatmanul Ucrainei, Pylyp Orlyk

Sava Oleferov din Nijyn „nu pot, evident, să fac trimiteri și să le scriu acestor domnitori, deoarece comandanții polonezi aflați la Nemyriv și Soroka urmăresc toate faptele” (așa cum menționa însuși I. Mazepa). Așa că hatmanul ucrainean a luat legătură, la început, cu domnitorul moldovean Constantin Cantemir, iar apoi și cu cel valah C. Brâncoveanu cu care s-a legat o lungă corespondență secretă. Mai târziu, ca persoană care, alături de hatman, cunoștea cheia cifrului secret, P. Orlyk a fost direct implicat în această corespondență.

Aflându-se în spațiul comunicării diplomatice și cultural-spirituale active a Ucrainei hătmanești cu Europa de Sud-Est și Orientul Apropiat, Moldova de atunci nu putea rămâne în afara acestui proces, în ciuda controlului exercitat asupra ei de Turcia. Astfel, trimisul domnitorului moldovean de origine ucraineană, Ivan Bilevyci, încă în noiembrie 1690 - martie 1691, deplasându-se la Moscova și înapoi, a discutat în detaliu cu hatmanul Ucrainei posibilitatea de a se opune împreună opresiunii turco-tătare. Pe de altă parte, în scrisoarea mai sus menționată a lui I. Mazepa se preciza că „domnitorul moldovean l-a trimis pe curierul amintit (Sava Oleferov - T.R.) la mine și mi-a transmis prin el un text scris în cifre sigilat din care am înțeles că el, domnitorul, dorește să corespundă cu mine, dar nu prin simplu scris, ci cu ajutorul acelor cifre”. Trebuie subliniat faptul că corespondența secretă a domnitorilor moldovean și valah se transmitea, de regulă, prin curieri de încredere și conținea informații prețioase privind acțiunile militare ale Imperiului Otoman și planurile tătarilor din Crimeea subordonați acestuia, fapt ce avea o mare importanță pentru I. Mazepa ca hatman al Ucrainei, a cărui soartă depindea în multe privințe de intențiile politico-militare ale Turciei. Un exemplu elocvent poate fi scrisoarea lui I. Mazepa trimisă lui Petru I din Baturyn, la 26 noiembrie 1696, prin care acesta îl înștiințează despre reîntoarcerea din Iași a curierilor săi care i-au povestit că „domnitorul moldovean are unele informații că hanul din Crimeea a dat ordin hoardelor din Crimeea și Cetatea Albă să se pregătească și să se adapteze la campania militară din această iarnă în ...statul ocrotit de Dumnezeu, Malorusia”.

Folosirea intensă de către I. Mazepa a curierilor moldoveni, bulgari și sârbi, asupra cărora planau mai puțin suspiciunile numeroșilor agenți polonezi și ruși a durat mai mulți ani. După cum s-a arătat mai sus, curierul moldovean asigura corespondența secretă a hatmanului ucrainean cu prințesa Hanna Dolska.

Desigur, acest joc periculos putea avea efecte imprevizibile pentru I. Mazepa. Un asemenea eveniment hotărâtor pentru destinul lui a avut loc în 1708 (adică înainte de trecerea hatmanului ucrainean de partea lui Carol al XII-lea și S. Leszczyński); de el erau legate, într-o oarecare măsură, evenimentele petrecute în Moldova. Ele au fost descrise în detaliu de M. Kostomarov: „A apărut din nou informatorul - scrie el - care a adus la cunoștință că I. Mazepa are intenția de a-l trăda pe țar: este vorba de mercenarul de curând creștinat Myron care s-a eliberat din robia turcească. Sosind la Kiev el a înștiințat pe cine trebuia că la Iași s-a întâlnit cu localnicul Vasyl Drozdenko; acest Drozdenko a fost fiul fostului polcovnic din Brațlav, Drozda, un adversar înverșunat al lui Doroșenko pe care, luându-l ostatic, Doroșenko a dat ordin să fie împușcat. Drozdenko i-a spus lui Myron: Anul trecut, am fost în Polonia, la regele Stanislaw, exact atunci când a venit acolo și un sol musulman. Tot în aceeași vreme, a venit la rege și un călugăr cu o scrisoare din partea hatmanului Mazepa. Scrisoarea a fost citită în fața solului musulman; se

Informatorul a fost trimis din Kiev la Despărțământul soliilor (adică la Moscova - T.R.). Myron spunea că Drozdenko i-a poruncit ca toate acestea să fie aduse la cunoștința țarului în numele credinței ortodoxe unice și al faptului că tatăl său a fost comandant de Brațlav sub statul moscovit. La Moscova, denunțul nu a fost luat în seamă, iar țarul îi trimitea hatmanului o scrisoare amabilă. Guvernul a tratat astfel denunțul, întrucât nu l-a crezut, după învățămintele trase în urma denunțului anterior împotriva lui Mazepa; între timp, însă, vedem că vestea lui Drozd a fost adevărată și s-a referit la scrisoarea lui Mazepa către Stanislaw, ex-arhiereul bulgar sau sârb”.

Caracteristic este și faptul că relațiile dintre I. Mazepa și domnitorii Moldovei vecine s-au dovedit a fi de mare încredere, astfel încât aceștia din urmă, din cauza deselor schimbări la indicația sultanului turc, fie cereau din proprie inițiativă azil politic în Ucraina, fie interveneau pentru rudele și apropiatii lor. Astfel, în toamna anului 1696, s-a întors din Iași la Baturyn nu numai curierul personal al hatmanului pentru Moldova și Valahia, Petro Voloșyn, ci și, după cum scria I. Mazepa însuși, „un om important pe nume Ivan Drahynyci, care, cu câțiva ani în urmă, a fost guvernatorul lui Duca [Constantin Duca (1693-1695) - T.R.] dincolo de Nipru, în orașul Nemyriv, deoarece în acea vreme domnitorul stăpânea acest ținut dat de sultanul turc”. În aceeași scrisoare hatmanul ucrainean îl înștiințează pe țar că „pe amintitul Ivan Drahynyci îl ținem lângă noi la Baturyn căci el dorește să trăiască aici în Malorusia, vrând să-și aducă de pe pământul moldovean și soția cu copiii... Mai e aici la noi un bărbat, venit odată cu ei - cu Petro Voloșyn și Ivan Drahynyci, de origine malorusă care are acolo, la Iași, soție și copii pe care domnitorul moldovean l-a trimis anume cu aceștia poruncind ca acest om să predea cifrul acelui domnitor cu ajutorul căruia el, domnitorul [Antioh Cantemir (1695-1700, 1705-170) - T.R.] dorește să poarte cu mine o corespondență secretă și pe acest om îl voi reține pe lângă mine...”.

La rândul său, C. Brâncoveanu se adresa, în 1697, prin trimisul său D. Corbea la Varșovia (unde I. Mazepa avea legături tradiționale puternice ca fost discipol și paj al regelui) reprezentantului oficial al Rusiei în capitala Republicii Polone, A. Nikitin, în problema formării unei alianțe ortodoxe. Aceeași sarcină a avut-o și D. Corbea când se întorcea de la București la Cernăuți și când i-a propus starostelui local, K. Turkuleț, să iasă de sub subordonarea militară a Poloniei și să se alăture planurilor de perspectivă ale popoarelor ortodoxe, vizând lupta în comun împotriva expansiunii otomane. Menționăm în treacăt faptul că, în sprijinul starostelui orașului Cernăuți, domnitorul valah s-a pronunțat și mai târziu, la 2 august 1704, când a adresat o cerere corespunzătoare regelui Poloniei, August al II-lea, care, temporar, era aliat cu Rusia, deci și cu I. Mazepa, împotriva regelui Suediei, Carol al XII-lea.

În afară de aceasta, la 16 septembrie 1697, C. Brâncoveanu s-a adresat oficial vecinului său de la est cu rugămintea să trimită împotriva tătarilor din Bugeac care, fiind aliați credincioși ai Imperiului Otoman, dădeau cele mai pustiitoare lovituri principatelor vecine de la Dunăre, două mii de pușcași pedestri și o mie de călăreți, între care „și cazaci”, deoarece și Valahia, și Moldova erau gata să lupte pentru eliberarea de sub turci și să se opună presiunii austriaco-poloneze.”

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Ion ROBCIUC

In memoriam Naum Pocorschi (1896-1983)

În această situație nefavorabilă pentru străini, familia Pocorschi, alcătuită din 3 persoane, cu aprobarea Inspectoratului General al Siguranței Statului din București, a părăsit în toamna anului 1930 orașul Bacău și s-a stabilit în comuna Jurilovca, județul Tulcea, unde locuiau mama Sofiei Pocorschi (Gromov) și frații ei.

Până în anul 1941 (începutul războiului împotriva URSS) Naum Pocorschi s-a ocupat cu pictura colindând cu soția sa satele și orașele din Dobrogea și Muntenia. Cu banii câștigați au reușit să construiască o casă, în anul 1936, în comuna Jurilovca.

Tot în anul 1936, după cum rezultă din documentele întocmite de securitatea din regiunea Dobrogea, a fost decorat cu ordinul „Petliura” și avansat la gradul de maior de guvernul ucrainean în exil din Paris, condus de primul ministru Oleksandr Șulghin, din care făcea parte și generalul Volodymyr Salski, ministru de război.

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, din cauză că Naum Pocorschi a fost considerat bolșevic, era plecat mai mult din comuna Jurilovca, lucrând la diverși moșieri ca muncitor zilier, iar în anul 1944 a muncit la viile regale din Murfatlar, împreună cu fiul său cel mare, Mihai Pocorschi.

După 23 august 1944, s-a înscris în Partidul Comunist Român (ca să nu fie arestat de NKVD), fiind numit președintele Comitetului de inițiativă pentru înființarea și organizarea școlilor rusă și ucraineană în localitățile cu populația ruso-lipoveană și ucraineană din județul Tulcea și membru în Comisia Centrală pe țară.

Ca urmare, a organizat în fiecare localitate cu populație ruso-lipoveană și ucraineană din județul Tulcea școli cu predare în limba acestor comunități, a selecționat și numit învățători și profesori pentru aceste școli, a participat la elaborarea și editarea manualelor în limba rusă și ucraineană.

După terminarea acestei însărcinări, în perioada 1946-1947, a fost învățător la școala primară din comuna Slava Rusă și apoi din anul școlar 1947/1948 până în anul 1955, profesor de matematică și fizică în comuna Jurilovca, județul Tulcea, când a fost pensionat.

În anul 1950, la verificarea membrilor PMR a fost exclus din partid pe motiv că a fost ofițer țarist și a fugit din Rusia Sovietică.

Încă din anul 1949, a intrat în atenția organelor securității din regiunea Dobrogea și județul Tulcea, fiind urmărit de 3 informatori din Jurilovca, arestat și anchetat săptămâni întregi, până când a decedat în anul 1983, la vârsta de 87 de ani. Despre aceste arestări și interogări i s-a pus în vedere să nu divulge nimănui, nici familiei.

În anul 2007 CNSAS, la solicitarea mea din anul 2004, m-a înștiințat că este în posesia a 2 volume pe numele Naum Pocorschi, întocmite de organele securității din perioada sus-menționată și mă invită în scris să le studiez la sediul acestuia. Studiind dosarele am aflat tot ce a pățit Naum Pocorschi, ofițerii care l-au anchetat și informatorii (cu pseudonime) care au stat de vorbă cu el în perioada 1949-1983. Menționez că toți

cei 3-4 informatori din comună nu mai sunt în viață, așa încât problema pentru ei este închisă, ca și pentru ofițerii din securitate care l-au arestat, anchetat și interogat. Activitatea nedemnă a informatorilor, consemnată în declarațiile lor, rămâne mărturie în dosarele de securitate pe numele lui Naum Pocorschi, pe care el îi considera „buni prieteni”.

Naum Pocorschi a scris piese de teatru pentru copii, care au fost puse în scenă la Căminul Cultural din Jurilovca.

Din anul 1955, când s-a pensionat și până în anul 1970, a organizat și s-a ocupat de biblioteca din Jurilovca, câștigând multe premii și distincții pe județul Tulcea, regiunea Dobrogea și pe întreaga țară, drept răsplătă pentru activitatea sa.

În mai 2000, Comunitatea Rușilor-Lipoveni din România, împreună cu cea din Jurilovca, au organizat la sediul Căminului Cultural, o manifestare cultural-artistică cu prilejul a 17 ani de la decesul său, dedicată omului de cultură Naum Pocorschi, ocazie cu care Consiliul comunei Jurilovca a dat numele lui bibliotecii comunale. Această manifestare a beneficiat de prezența dlui V. Kanaikin, ambasadorul Federației Ruse în România, dlui V. Ciukov, consul general al Consulatului F.R. din Constanța, dnei Ecaterina Evdochim, președinta CRLR, dlui Nicolae Sava, consilier-șef al Inspectoratului pentru Cultură - Tulcea, a copiilor, nepoților și strănepoților lui Naum Pocorschi, precum și a locuitorilor din comună.

Consider că participarea reprezentanților la cel mai înalt nivel ai Federației Ruse în România reprezintă un fel de iertare față de Naum Pocorschi, fost ofițer în armata țaristă rusă și militant împotriva Rusiei bolșevice care a transformat Ucraina într-o colonie a ei determinând pe mulți patrioți ucraineni să se refugieze în țări cu regim democratic ca România ș.a., care le-au acordat azil politic, devenind pentru ei țări adoptive.

Predând biblioteca ajutoarei sale, Geta Kuțapol, în anul 1971, Naum Pocorschi s-a ocupat (cu toate că avea 75 de ani) de Muzeul etnografic „Razelm” din Jurilovca, pe care l-a înființat (cu resurse bănești proprii) ce a funcționat cu mare succes până în anul 1983, anul morții sale. Acest muzeu a fost vizitat de numeroși turiști din țară și străinătate.

Despre activitatea desfășurată de Naum Pocorschi, atât ca bibliotecar, cât și ca muzeograf, s-au scris multe articole în presa vremii, atât la nivel județean, regional, cât și național pentru care a fost răsplătit cu diplome de onoare și premii bănești de către Direcțiile de Cultură din regiunea Dobrogea și județul Tulcea, fiind totodată evidențiat de Ministerul Învățământului și Culturii „Pentru merite deosebite în munca culturală de masă” cu ord. nr. 536 din 26 aprilie 1957 de adjunctul ministrului.

De menționat că în semestrul I al anului 2013 au fost organizate la sediul Centrului Cultural

Informațional al Ucrainei în București de către domnul ministru-consilier Teofil Rendiuk de la Ambasada Ucrainei în România, două evenimente consacrate luptătorilor pentru independență și libertatea Republicii Populare Ucrainene din perioada 1918-1921, care s-au refugiat în România la finele lunii decembrie 1920 și în cursul anului 1921, ca urmare a înfrângerii armatei RPU de către armata bolșevică (roșie).

Astfel, la 22 februarie a avut loc întâlnirea Excelenței Sale domnul Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, cu urmașii foștilor ofițeri ucraineni: dna Olga Andrici, fiica colonelului Hnat Poročivskiy, membru al Uniunii Ziariștilor din România, dl Emilian Manciu, fiul lt. colonelului Pavel Manciu, ambasador și profesor la Facultatea de Comunicare și Relații Publice din București, și Mihai Pocorschi, fiul maiorului Naum Pocorschi, general de brigadă (rtr) și inginer diplomat.

De asemenea, cu prilejul lansării cărții „Chestiunea refugiaților de peste Nistru (1919-1939)”, a dlui Vadim Guzun, care se ocupă de problemele Europei de Est și Asiei Centrale în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, au luat loc în prezidiu urmașii foștilor ofițeri ucraineni amintiți mai sus, alături de dl Teofil Rendiuk, ministrul consilier al Ambasadei Ucrainei, care a prezidat această manifestare, cât și dl Vadim Guzun, care a prezentat un referat detaliat și bine documentat legat de cartea respectivă. În cadrul acestei manifestări culturale, urmașii foștilor ofițeri ucraineni au povestit despre activitatea taților lor în Ucraina (din ceea ce au auzit de la ei) și în România, țară adoptivă, care le-a acordat azil politic.

Totodată Ambasada Ucrainei în România, a organizat la Centrul Cultural Informațional din București o expoziție în care au fost expuse fotografiile părinților lor, când au fost militari, precum și o fotografie cu cei trei urmași care a fost vizitată de participanți la aceste manifestări.

Revenind la fostul ofițer țarist, Naum Pocorschi, de origine ucraineană, luptător pentru independența RPU, învățător, profesor, bibliotecar și muzeograf în România, în memoria căruia am scris acest articol, se poate afirma că în perioada 1945-1983 a adus o contribuție deosebită la propagarea culturilor rusă, ucraineană și română în satele și comunele din județul Tulcea (și îndeosebi în comuna Jurilovca), locuite de ruși-lipoveni, ucraineni și români.

Și acum mulți locuitori în vârstă de 50-55 de ani din comuna Jurilovca cărora le-a fost profesor își aduc aminte cu evlavie și mult respect de Naum Pocorschi, care timp de 39 de ani, și-a adus o contribuție deosebită atât pe linie de învățământ, cât și pe linia culturii în această zonă a României, unde rușii-lipoveni și ucrainenii se bucură de aceleași drepturi ca și românii.

Mihai POCORSCHI

TEZAU REGĂSIT

Cercetările arheologice efectuate acum o sută și ceva de ani pe teritoriul actual al comunei Dărmănești de cercetători români și străini au pomenit și au semnalat diferite tezaure din aur și pietre scumpe, dar nu știm locul unde au ajuns aceste bogății de valoare istorică.

Abia în vara anului 1987, în timp ce se realizau lucrări pentru extinderea fermei agricole în satul Măriștea Mare, lama buldozerului a scos la iveală monede de argint.

La insistențele mele s-au oprit lucrările de terasare a fundației și am anunțat Muzeul din Suceava despre această descoperire.

Muzeograful Emil Emandi și

Mircea Ignat au urmărit, zi de zi, săpăturile ce s-au efectuat în zona amintită, locul care până la al Doilea Război Mondial era ocupat de unele secții de producție ale moșiei baronului Pruncul.

Trebuie menționat că în acea zonă a funcționat timp de peste 50 de ani o fabrică de spirt a baronului Pruncul, deci locul este locuit din vechime.

În condițiile date, s-a trecut la săpături pe întregul perimetru de peste 11 mp unde pe parcursul a două săptămâni de muncă s-au

putut aduna doar 723 monede de argint. Monedele descoperite sunt din diferite perioade de timp și aparțin mai multor state, începând cu emisiunile poloneze, ungurești până la cele din țările nordice (suedeze).

Acest tezaur dovedește încă o dată că viața economică din zonă era în plină înflorire în acea vreme.

Cea mai nouă monedă datează din a doua jumătate a veacului al 19-lea, iar cea mai veche a fost emisă prin anii 1682-1683.

Faptul că monedele descoperite

acoperă o lungă perioadă de timp, arată că ele, așa cum ne-au confirmat și cei de la laboratorul de restaurare a patrimoniului național, au fost adunate de câteva generații în șir.

Suntem bucuroși că din multe tezaure descoperite în zonă, acesta a fost recuperat și se păstrează în siguranță la Muzeul de Istorie a Bucovinei din orașul Suceava.

Credem că descoperirea mai multor tezaure în zonă, se datorează și faptului că localitatea se află așezată pe un vechi drum comercial ce lega Suceava de Lvov, prin orașul Siret și Cernăuți.

prof. Victor COZARIUC-COSSARIS

În anul 2006, s-au împlinit 150 de ani de la nașterea (27 august 1856) și 90 de la moartea (28 mai 1916) unuia dintre cei mai de seamă scriitori ucraineni - Ivan Franko; și iată că doar peste trei ani, în 2016, vom comemora primul centenar din drumul veșniciei sale.

Poet, prozator, dramaturg, filosof, fabulist, jurnalist, Ivan Franko a îmbogățit literatura clasică ucraineană cu numeroase opere de excepțională valoare. Faptul că s-a născut și a copilărit în Galiția (în familia fierarului Iakiv Franko), a studiat la Drohobyci, la Lviv (cândva Lemberg, apoi Lvov - în funcție de stăpânirea sub care se afla orașul...), la Cernăuți și la Viena (unde și-a luat doctoratul în 1893) l-a făcut un bun cunoscător al „tutelei” Imperiului Austro-Ungar (din interior și pe propria piele: a fost închis în mai multe rânduri, a fost împiedicat să ocupe un post de profesor la Universitatea din Lviv, alegerea lui ca membru

al Academiei din Petersburg a fost interzisă, cele câteva încercări de a fi ales în Parlamentul de la Viena au eșuat etc., etc.). Aceleași realități au făcut din el un îndârjit militant pentru luminarea, propășirea, libertatea și independența poporului său. Din păcate pentru I. Franko, acest vis al lui se va înfăptui mult mai târziu - abia acum două decenii. Urmașii însă nu l-au uitat și-i cinstesc memoria cum se cuvine: în întreaga Ucraină i s-au înălțat monumente, operele lui s-au tipărit în tiraje de masă, una dintre regiunile țării îi poartă numele, universitatea la care a studiat se numește azi Universitatea „Ivan Franko”, tot așa cum una dintre cele mai prestigioase distincții literare este Premiul „Ivan Franko” (În ce ne privește, voi spune în paranteză că, potrivit unor cercetători, lui I. Franko îi aparține, probabil, prima încercare de a transpune „Miorița” noastră într-o altă limbă).

Io sunt om sărman. Pământ n-am deloc, doar o casuță, și aia dărăpănată. Da' am nevastă, doi copilași, să-mi trăiască, așa că avem nevoie de ceva din care să trăim, cu care să ne ținem zilele. Am doi băieți - unul de paispe ani, celălalt de doispe -, pasc vitele unor oameni cumsecade, pe mâncare și pe niște hăinuțe acolo cât de cât. Iar nevasta toarce la lume și cu asta mai câștigă și ea ceva. Iar io, ăl bătrân, din ce să câștig? Iaca mă duc din când în când în mestecănișul din apropiere, tai un maldăr de mlajă și toată săptămâna fac măturoaie, iar luni luăm cu nevasta câte o legătură de mături în spinare și haida cu ele la Drohobyci să le vindem la târg. Nu-i cine știe ce câștig, câte trei-patru crețari de măturoi, da' plătește-i boierului pentru nuiele, așa că nu te alegei cu mare lucru. Da' n-ai ce-i face, tre' să câștigi, cum-necum, ca să poți trăi.

Și ce trai o mai fi și ăsta! Cartofi și borș, unori păsat și pâinișoară de care-o fi: dacă-i de seacă, fie de seacă, iar dacă-i de orz sau de ovăz, îi mulțumim Domnului și pentru asta. Vara, mai treacă-meargă. Mai câștigă omul câte ceva la vreunul mai bogat: îi prinzi ici cuiva un roi în prisacă, colo faci noaptea de pază în livadă, mai dai o mână de ajutor la fân sau la legat snopi, iar de nu, iei sacul și cobori la gărlă, poate prinzi vreun pește ceva sau te duci cu noaptea-n cap la pădure după ciuperce; ei, da' iarna, toate astea - mai va. Ne mulțumim cu ce ne dă lumea pentru muncă și nu o dată răbdăm de foame. Ca tot sărăntocul.

Ba s-a mai găsit, să vedeți, un om de treabă care să ne pizmuiască avuția! Că adică: moșule, vezi că ai prea multe bunătăți, ai să te îngrași peste măsură, ai să huzurești! Așa că ne-a făcut-o, de să te ferească Dumnezeu!

Ian ascultați numai cum a fost.

Merg io odată, așa, prin oraș cu legătura de măturoaie-n spinare, cumpănită-n băț, merg și mă uit în jur dacă nu cumva mă cheamă careva sau dacă nu mă strigă vreo femeie: „Hei, bade, cum dai măturoaiele?”. Și era la lume, ca de obicei în zi de târg. Întorc capul și văd că din urmă vine un domn - cocoșat, cu capul mare, ca de bufniță, iar ochii îi are cenușii și răi ca la broască. Merg și tot trage cu ochiul spre mine. Io m-am oprit, poate, mă gândesc, vrea ceva, da' el nimic, s-a oprit și el și se uită în altă parte, chipurile, n-are nicio treabă cu mine. Io plec mai departe, el după mine. Asta nu prea mi-a plăcut. „Iote, necazul! - mă gândesc. - Ce să fac?” Când mă strigă dintr-o parte o femeie:

- Hei, omule, cu cât dai măturoaiele?
- Cu cinci, - zic.
- Nu, cum cu cinci? Îți dau trei.
- Dă-mi patru.
- Nu, trei.
- Nu, patru.

Un câștig bun

Am căzut la învoială să-i dau cu trei crețari jumate. Las io legătura din spinare, o dezleg fără grabă, îi dau femeii târnul, când văd că vine spre mine domnul acela cocoșat.

- Cu cât vinzi măturile? - mă întrebă.
- Cu cinci crețari, boierule, - zic. - Cumpărați, măturile-s bune.

El ia una, o cumpănește.
- Da, da, - spune, - bune, n-am ce zice. Da' mata de unde ești?

- Din Manastyrka.
- Așa, așa, din Manastyrka. Și vii des să vinzi măturoaie?

- Nu, nu des. Așa, o dată pe săptămână, luni.
- Aha, aha, în fiecare luni! Și vinzi multe într-o lună?

- Ete, cum se nimerește, boierule, uneori io și nevasta le vindem pe toate câte-am adus, iar alteori nu le vindem.

- Hm, cu nevasta! Carevaszică, amândoi veniți cu câte o legătură ca asta?

- Păi, cam așa, boierule. Câteodată ca asta, altă dată și mai mare.

- Aha, aha! Și cam câte măturoaie poți face într-o săptămână?

- Păi, boierule, după cum se cere. Vara se vând mai puține, așa că fac mai puține. Iar toamna și iarna merge mai multă marfă din asta.

- Da, da, se-nțelege! Că io, știi, îs furnizor pentru magazinele împărătești și mi-ar trebui mai multe măturoaie de-astea, așa, vreo sută. Ai putea mata să-mi faci pentru săptămâna ce vine o sută de mături?

M-am gândit puțin și-i zic:
- De ce nu, o să fac. Da' unde să le aduc, boierule?

- Uite-aici, - zice domnul și-mi arată o clădire. - Da' bagă de seamă s-aduci. Am să-ți dau banii pe loc. Cu cât zici că dai una?

- Păi, dacă boierul ia la grămadă, o să las mai ieftin, cu patru.

- Nu, nu, nu, nu-i nevoie să lași din preț! O să-ți plătesc și cinci pe bucată.

- Da-ți-ar Dumnezeu sănătate, boierule!

- Ei, ei, rămâi sănătos! Și nu uita să vii de azi într-o săptămână!

Și cu aceste vorbe, acel domn a șonticăit încotrova, iar io am rămas pe loc. „Iote, - mă gândesc, - ce domn de treabă, nici nu zice măcar să las din preț și comandă mături de atâția bani! Păi, Doamne, o să-mi iasă un cinciar întreg! Iar

io, să mă ierte Dumnezeu, începusem de-acum să gândesc urât despre el când mă urmărea. Hei, dă-i, Doamne, zile îndelungate! Barem o să am și io parte o dată de un câștig bun!”

Am dat fuga să-mi caut baba. Am vândut marfa sau n-am vândut-o, am cumpărat sare, chibrituri și ce mai aveam nevoie și am tulit-o spre casă. Îi spun babei că, uite-așa și-așa, am dat peste un câștig bun, o să avem cu ce plăti impozitul, o să rămână să-și cumpere și ea ceva pentru iarnă. Se bucură și ea la rându-i.

- Va trebui, - zice, - să ne apucăm amândoi, că singur n-o să termini treaba într-o săptămână. Pe ale mele le las deoparte.

Bine. Tot vorbind așa, ne grăbeam spre casă, aproape că alergam, vezi bine, să nu irosim timpul.

Imediat, chiar în acea zi, ne-am repezit amândoi ca la borș fierbinte. Am cărat la mlajă un stog întreg - în casă-i fabrică nu alta! Io rup crenguțele, ea curăță de frunze, de i s-a jupuit pielea din palme, iar după aceea io retez cu cuțitașul capetele mai groase, sortez, leg, curăț cozi-le de coajă - muncim pe rupte. Până duminică, suta de măturoaie era gata; punem măturile câte cinci în douăzeci de snopi. Aranjăm în așa fel, încât fiecare dintre noi să care câte două legături, peste umăr ca niște desagi; de curmei, o legătură atârână pe piept, cealaltă pe spate. Luni, luăm câte-o bătă zdravănă în mână, legăturile-n spinare și - mână la oraș. Era o vipie, de să ferească Maica Precistă! Sudoarea curgea de pe noi șiroaie, ni s-a uscat gâtulejul, da' ce să-i faci! Câștigu-i câștig.

Ajungem la oraș, toată lumea se holbează la noi. N-au mai văzut până acum să care cineva niște grămezi atât de mari.

- Ia ascultă, omule, - își bat joc de noi, - unde ați vândut caii, de tre' să cărați voi înșivă o căruță de crăci?

- Hei, omule, - strigă alții, - de la cine ați cumpărat crângul de mesteceni? L-ai adus cu baba la oraș ca să-l vindeți? Cât ceri pe mestecănișul ăla?

Noi tăcem. Abia mai suflăm, dar ne opintim mai departe, de ne ies ochii din cap. A dat Dumnezeu și am ajuns târâș-grăpiș la clădirea unde a spus boierul să-l așteptăm. Ne-am oprit în dreptul cerdacului și buf cu legăturile de pământ, am căzut ca morți peste maldăre și, cu limbile scoase, am stat să ne tragem sufletul. Nu e, nu e, când deodată scârțâie fereastra și-l zărim pe domnișorul nostru.

- Aha, - zice, - mata ești?
- Io, săru' mâna, boierule, am adus măturoaiele.

- Bine, bine, vin acuși.
Închise fereastra. Iar noi stăm și așteptăm. După o bucată de vreme, iese.

- Ei, ce e, ați adus măturile?
- Da, săru' mâna, o sută, cum a spus boierul.

- Aha, aha, e bine. Da' știi ce, acum n-am nevoie de ele, luați-le să mai stea un timp la voi sau puteți să le și vindeți... Iar mie, dacă o să-mi trebuiască, o să-ți trimit vorbă. Iar acu', ia hârtia asta, arată-i-o primarului, iar el o să-ți spună ce ai de făcut.

- Păi, cum așa, - zic io, - boierul le-a comandat și acum nu le mai ia?

- Nu, nu le iau, - zise el cu blândețe, - pentru că acum nu-mi trebuie. Da' mata nu te teme, io n-o să te uit. Ține biletul ăsta.

- Ce-mi trebe' biletul? Ce să fac cu el?
- Ia-l, ia-l, - zice. - Sau, mă rog, dacă nu vrei, nu-l lua. Iar acum mergeți cu Dumnezeu.

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

Debut magnific s-a petrecut la deschiderea noii stagiuni pentru actorii Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani în seara zilei de 27 septembrie a.c. În fața unei săli pline, 14 actori ai teatrului botoșănean au dat viață spectacolului „Prințesa”, o dramatizare după nuvela cu același nume a scriitoarei ucrainene Olha Kobyleanska, după o traducere din limba ucraineană aparținând lui Ivan Chideșciuc și o dramatizare semnată de Vasyl Dovhyi. Aflată la prima apariție scenică de anvergură pe scena

menționăm că sub semnătura direcției de scenă a lui Adi Caraleanu, cu o scenografie și costume realizate de Mihai Pastramagi, actorii Alexandra Vicol, Ioan Crețescu, Traian Andrii, Daniela Bucătaru, Lidia Uja, Sorin Ciofu, Irina Mititelu, Silvia Răileanu, Petronela Chiribuță, Cezar Amitroaie, Andreea Moțcu, Bogdan Horga, Cristina Ciofu și Narcisa Vornicu au încântat vreme de două ore publicul și au realizat o uvertură sublimă de stagiune teatrală. Iar la finalul spectacolului oaspeții ucraineni, în

finalul piesei, să iasă din sală înaripați, cu idei frumoase și să se gândească mai profund asupra sensului vieții. Pentru că norocul nu constă în bani, mașini puternice și apartamente de lux! Fericirea fiecărui om se află în sufletul lui și în inima lui!” Menționăm că scriitoarea Olha Kobyleanska s-a născut la 27 noiembrie 1863 în orașul Gura Humorului din fostul ducat Bucovina care se afla în acea vreme sub stăpânire austro-ungară. Tatăl ei era născut în Galiția, iar mama, Maria Werner, provenea

Prințesa ucraineană a furat inimile publicului din Botoșani

Teatrului din Botoșani, actrița Alexandra Vicol a interpretat rolul Nataliei Verkovecivna – Prințesa, smulgând aplauzele meritate ale unui public generos și iubitor de teatru. Fără exagerare, se poate spune că ceea ce s-a petrecut în seara de 27 septembrie în sala teatrului botoșănean a fost un eveniment cultural internațional, dat fiind faptul că printre spectatori s-a aflat Excelența Sa Vasyl Boieciko – consulul general al Ucrainei la Suceava, Mychailo Găniceru – președintele Consiliului Regional Cernăuți, dramaturgul Vasyl Dovhyi, traducătorul Ivan Chideșciuc, jurnaliștii Vasile Bîcu și Nicolae Șapcă, președintele, respectiv, vicepreședintele Societății pentru Cultură Românească „Mihai Eminescu” din Cernăuți și mulți alți oaspeți din regiunea Cernăuți. Iar din partea gazdelor doar trei oficialități botoșănene!!!, că nu mă rabdă inima să nu scriu, adică prefectul Costică Macaleți și consilierii municipali Tereza Nica și Ady Petrușcă. Dar unde au fost cei 12 parlamentari botoșăneni, consilierii județeni, primarul și viceprimarii municipiului reședință de județ? Sau domniile lor sunt amozate doar de „teatrul și bâlciul politic”? Rușine tuturor!

Revenind la arta pură a teatrului autentic, să

frunte cu consulul Vasyl Boieciko, alături de spectatori botoșăneni au oferit minunațiilor actori superbe buchete și coșuri de flori în semn de profund respect și prețuire.

Așa cum a subliniat și Traian Apetrei, directorul teatrului, „În lumea contemporană, în care idealul s-a fixat cu putere asupra profitului financiar, Prințesa vine cu o altă ofertă: căutarea bucuriei sufletești, împlinirea în demnitate și pace a sufletului, în frumusețe. Oamenii, tot mai singuri acum, în ciuda socializărilor de care se face atâta caz, pot fi reuniți cu adevărat doar în jurul iubirii față de aproapele. Dramaturgul, toți realizatorii spectacolului au dorit ca după lăsarea cortinei în sufletele celor din sală să izbucnească idealuri cu adevărat nobile! Spectacolul semnifică triumful iubirii în contra mărunțișurilor vieții”.

Iar la rândul său, dramaturgul Vasyl Dovhyi a adăugat: „În «Prințesa» asistăm la derularea unor relații de iubire cu totul deosebite. Astăzi, din păcate, nu mai au loc astfel de povești de iubire. Invit spectatorii să vină la teatru pentru a privi o altă realitate, pentru a privi cu ochii plini de fericire, pentru că există pe această lume și momente înălțătoare, cele de iubire autentică. Mi-ar plăcea ca tinerii spectatori, la

dintr-o familie germană, fiind verișoară cu poetul german Zacharias Werner. Printre operele literare ale Olhăi Kobyleanska se numără „Liudyna“, „Natura“, „Analfabeta“, „Pământ“, „Țarivna“ („Prințesa“). Acesta din urmă a fost scris sub forma unui jurnal. Este una dintre primele încercări ale unui scriitor ucrainean de a scrie un roman psihologic în care evenimentele sunt prezentate prin intermediul experienței interioare a unei femei mândre, morale, inteligente și rafinate. Așteptările pe care Olha Kobyleanska le avea de la oameni erau atât de ridicate, încât ea a avut doar puține prietene apropiate și nu a fost niciodată căsătorită, eșuând în găsirea perechii ideale. Iar așa cum a dorit să sublinieze directorul Traian Apetrei, prin punerea în scenă a spectacolului „Prințesa”, Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani marchează împlinirea a 150 de ani de la nașterea Olhăi Kobyleanska, patroana spirituală a Teatrului Muzical – Dramatic din Cernăuți unde actorii botoșăneni vor fi prezenți la finalul lunii octombrie cu piesa „Steaua fără nume” de Mihail Sebastian, în cadrul festivalului „Aplauzele de aur ale Bucovinei”.

Gabriel BALAȘA

E tristă toamna

Parodie

Mihai VOLOȘCIUC

E tristă toamna, tristă-ntre goruni,
Sub nori închiși e parcă tulburată,
Înfățișarea ei, prieteni buni,
E rece, palidă și înghețată.

Frunzișul cade, vântul rău îl ia,
Îl duce printre miriști și vâlcele,
Și-așa dispăre cu splendoarea sa,
Precum dispar și-ndepărtate stele.

Și totuși eu de ea nu mă feresc,
Căci are și ceva frumos, fără
pereche,
De-aceea ca semn bun că o iubesc,
Pun frunza ei de aur la ureche.

Lucian PERȚA

Veselă-i toamna, veselă de tot
Pentru acei ce-au robotit în vară
Și-n primăvară - acum îi doare-n
cot,
Că au borcane pline în cămară!

La Vatra Dornei, activist decent,
Întru cultură, toamna îmi pria -
Aveam și-un papagal inteligent
Care poeme-aproape că scria.

Dar l-am lăsat, și-n satul meu
plecând,
Un sat fără pereche, stau în toamnă,
Mai scriu la Curier din când în
când,
Dar nu că-ntr-o ureche-s astă-
nseamnă!

Tranziție

Parodie

Cristian CEGA

Ești urâtă precum gamela goală
a unui soldat ce-și plimbă gândul la
pesmeți
și-adulmecă-n ghereta ruginită
mirosul de pe strada-mbătrânită.

Costume cad pe caldarâm,
tu ai venit pe-acest țărâm
cam nepoftită,
și nu mai vrei să pleci,
de te-aș putea goni și să te văd
surghiunită,
m-aș îmbăta un strop pentru cei
morți
ușa, din superstiție,
dar n-ai să pleci nicicând
prin definiție,
românul te urăște,
draga mea... tranziție.

Lucian PERȚA

Frumoasă ești ca o gamelă plină
cu apă rece pentr-un însetat,
Ție aleșii zilei ți se-nchină,
că tu ești frumusețea ăstui stat.

Pe caldarâm, de dragul tău,
cad zilnic cei flămânzi și însetați,
poporu-ntreg e-amenințat de hău,
dar tu îi faci pe alții vinovați -
degeaba-ncerc eu să-ți gonesc făp-
tura,
că cei bogați te-aplaudă și strigă:
ura!

Bine-ai venit,
rămâi de tot aici la noi,
aici ești apărată
de tranziție
și adorată,
draga noastră... corupție!

La aniversarea a 150 de ani de la nașterea marelui clasic Olha Kobyleanska

(Urmare din numărul anterior)

Oreadin. Nu m-ați înțeles. Într-adevăr mi s-a spus câte ceva despre dumneavoastră, dar eu nu cred în toate zvonurile. Eu nu mi-am făcut nici o părere despre dumneavoastră până n-am citit iată aceasta (*îi întinde caietul*).

Natalia. Ce, Zona v-a dat?

Oreadin. Zona...

Natalia. Nu-mi place!

Oreadin. Nu vă supărați. Munca dumneavoastră e pe mâini bune.

Natalia. Dar ea a trecut prin mâini nedemne.

Oreadin. Caietul dumneavoastră a ajuns la mine întâmplător. Când am citit toate acestea, am înțeles, că trebuie să vă cunosc. Despre dumneavoastră mi-a șoptit mult poezia ce-ai luat-o drept epigraf: „Melodiile sincere cântă în inima mea/ Răsună în larga lume cântecul sadea...”

Natalia. „N-am cuvinte să exprim sufletu-mi candid”.

Oreadin. Da, da „sufletu-mi candid”.

Natalia. Oare dumneavoastră ați fost mereu mulțumit de sine? Niciodată nu vă chinuie oboseala după altceva. Pe mine mă frământă uneori. Mi se pare că sunt o neîmplinită care ar putea face multe, dar nimic nu pot duce până la capăt. Cine-mi va demonstra că sunt una dintre cele fără talent?

Oreadin. Munca dumneavoastră.

Natalia. Eu ar trebui să mă scufund în creație, să caut cuvinte și tot degeaba. Mie pur și simplu mi-e frică că cineva străin ar putea citi asta și n-oi mai avea trai în lumea aceasta.

Oreadin. Fiecare om visează pe bună dreptate la un ideal propriu, conform viziunii de dinainte.

Natalia. Dar dumneavoastră aveți acel ideal?

Oreadin. Eu sunt un prețuitor ambițios al socialiștilor francezi.

Natalia. Eu n-am nici o tangență cu ideile socialiste.

Proiecția luminii cuprinde măsura la care stau Lorden, Milko, Pavlynka și Lena.

Milko. Dumneavoastră, domnule Lorden, spuneți că Oreadin?..

Lorden. Eu cunoșteam această pasăre încă din gimnaziu.

Pavlynka. Ei, și el este un socialist veritabil?

Lorden. Nici nu mă miră aceasta. Asemenea proletari ca el se reproduc într-un număr îngrijorător.

Lena. Și totuși, este atât de frumos.

Pavlynka. Lenocika!

Lumina cade pe Natalia și Oreadin.

Oreadin. Dumneavoastră credeți în puterea intelectualilor?

Natalia. Cred. Cred de asemenea și în stabilitatea naturii umane.

Oreadin. Dar omul n-are nici o vină că devine așa. Nu v-ați gândit că astfel el răspunde te aceluși mediu în care crește, aceluși soare și acelei călduri, care îl încălzesc, nu v-ați gândit că nevoile și necazurile nasc în sufletul omului mai degrabă răul decât binele, că lupta pentru existență demoralizează?

PRINTEȘA

Zona se apropie de grupul Lorden, Milko, Pavlynka și Lena.

Zona. Dumneavoastră n-ați văzut-o pe doamna Maria?

Pavlynka. Noi l-am văzut pe verișorul tău, el discută cu Natalia.

Zona. Eh, ce pereche. Imaginați-vă că acest verișor, când pleacă de acasă, își ia cheia de la camera sa. E tainic ca Natalia dumneavoastră.

Lorden. Eu v-am spus...

Pavlynka. Poate dânsul deține niște comori pe care nu vrea să le desecretizeze... Natalia noastră are și ea o comoară, șase lingurițe (*râde*).

Zona. Dar el încă își închide sub cheie caseta sa de serviciu.

Lumina e proiectată iar pe Oreadin și Natalia.

Oreadin. Cu dumneavoastră pot să discut multe. Vă mulțumesc că mă ascultați așa de atent.

Natalia. Eu trebuie să plec, că voi avea acasă discuții neplăcute.

Oreadin. Dumneavoastră n-aveți rude apropiate, sau poate aveți pe cineva apropiat de sufletul dumneavoastră?

Natalia. Nu am.

Oreadin. Și n-ați avut niciodată?

Natalia. De mică o aveam pe bunicuța.

Oreadin. Mama mea a murit foarte tânără. Eu sunt bun, ca tata, dar neastâmpărat și ambițios.

Natalia. Nu cred că sunteți așa neînduplecat cu dumneavoastră.

Oreadin. Cu mine nu, dar cu alții da.

Natalia. Ei, e normal, de ce să-ți placă doar un singur tablou în viață, când sunt atâtea.

Oreadin. Cred că vă asemănați mult cu mama.

Natalia. Bunica zicea că da.

Oreadin. Lorden vă numește Lorelei și probabil semănați cu ea. Și eu v-aș numi astfel, dar el mi-e antipatic și nu vreau să-l repet. Spre bucuria lui, vă voi zice altfel.

Natalia. Cum?

Oreadin. Vă spun mai încolo. Întâi aș dori să nu depind de nimeni, să-mi termin studiile și apoi să lupt pentru a schimba viața poporului.

La altă masă stau Milko, Pavlynka, Lena.

Lena (*către Pavlynka*). Mămică, uite cum atrage Natalka atenția asupra sa.

Milko. Îi urmăresc și eu.

Pavlynka. Milko, cu ce ochi te uiți la ea, poate să-ți dau ochelarii? El o provoacă cu ceva.

Milko. Nu cred asta.

Pavlynka. Imediat îi voi întrerupe.

Milko. Pavlynka, te rog, fii delicată!

Pavlynka. Nu trebuie să-mi dai lecții, Milecik (*Se duce la Natalia și Oreadin*).

Oreadin. Doamne, când mă gândesc câtă muncă ne trebuie și cât efort.

Pavlynka (*Se apropie de Natalia*). Tu nu dansezi?

Natalia. Deocamdată nu!

Oreadin. Eu tocmai voiam s-o invit pe domnișoara Natalia la un cadril.

Pavlynka. Ia haina Lenocikăi și du-o în garderobă.

Oreadin. Dați-mi-o mie, o dau eu prin cineva, iar acum vom dansa.

Pavlynka. Ai auzit, Natalia, ce ți-am spus?

Natalia. Merg, mătușică, merg.

Oreadin. Mergeți personal?

Natalia. Mă-ntorc îndată, domnule Oreadin.

Oreadin. Dacă vreți s-o duceți personal, mergem împreună.

Natalia îl ia pe Oreadin la braț și se duc la garderobă.

Pavlynka îi urmărește. Ieșind, Natalia plânge.

Natalia. Am îndeplinit ordinul mătușii...

Oreadin. Totdeauna vă apărați astfel? Sunteți atât de bună...

Natalia. Cui rabd? Mă abțin...

Oreadin. Aici eu sunt vinovat că v-a jignit. Vă rog, nu plângeți (*Îi sărută mâna Nataliei*). Cine sunt oamenii ăștia răi, îngrozitori. Dumneavoastră sunteți o prințesă (*Natalia, înecându-se în lacrimi, cade în brațele lui Oreadin*). Eu vă iubesc, prințesa mea. M-am îndrăgostit de dumneavoastră din prima clipă. Nu știam că suferiți atât de mult în familia aceasta, și cât timp soarta mea seamănă cu a dumneavoastră, vă înțeleg ca nimeni altul.

Natalia. Și eu vă înțeleg și vă iubesc.

Oreadin. Ai să vezi, iubita mea, când îmi realizez visul, te iau cu mine.

Natalia. Aștept amiaza noastră.

Oreadin. Ține minte, ești prințesa mea. Măine plec...

Natalia. Măine? Așa repede?

Oreadin. Aș dori să mai rămân.

Natalia. Rămâi.

Oreadin. Sunt nevoit. Acum când te-am găsit, te voi iubi și voi trăi din iubirea aceasta, prințesa mea. Mă voi întoarce, așteaptă-mă...

Natalia se îndreaptă spre tutori. Oreadin privește în urma ei, apoi iese.

Pavlynka (*către Natalia*). Tu ai vorbit cu Oreadin?

Natalia. Am vorbit.

Pavlynka. Și ce om e acest Oreadin?

Natalia. E un progresist.

Pavlynka (*râde ironic*). Păcat că-și trădează cu ideile sale mărunte originea sa poetică de țigan.

Milko. Și pe mine mă îngrozește. Ca și cum noi aici n-am ști și n-am auzi nimic din ceea ce se petrece în lume.

Pavlynka. Domnul Lorden zicea că-i socialist.

Milko. Ați discutat amândoi despre asta? (*spre Natalia*).

Natalia. Da.

Milko. Eu cred că asemenea oameni ca el sunt aventurieri, că nu au nici credință, nici caracter. Sunt niște caricaturi spirituale, produse ale literaturii bolnave, care se cred reformatori, și nu se tem de moarte, că n-au nici un Dumnezeu.

Lorden. Știți, el e contagios ca ciuma.

Pavlynka. Tu auzi, Natalia?! Ciumă! Ciumă!

Lorden. Normal, eu nu cred că orice progres e dăunător. Ferească Dumnezeu!

Milko. Mie nu-mi plac asemenea critici tineri. Vom vedea ce se va întâmpla cu el peste douăzeci de ani.

Lena. Orice ați spune, el nu-i superficial ca alții. Este elegant, ai ce discuta cu el și mie îmi place.

Pavlynka. Leno!

Lumina se stinge.

(Continuare în numărul viitor)

Traducere de Ioan CHIDEȘCIUC

Discursul președintelui Viktor Ianukovyci cu prilejul prezentării posibilităților investiționale ale Ucrainei în cadrul celui de-al șaselea Simpozion Economic Mondial

Stimați participanți la simpozion,

Sunt bucuros că am ocazia să vă întâlnesc la Harvard Club - un important centru de luare a deciziilor de reacție la provocările ce stau în fața elitei politice și de afaceri mondiale.

Salutându-vă la prezentarea proiectelor naționale și a oportunităților investiționale ale Ucrainei vreau să subliniez faptul că noi dăm o importanță prioritară economizării politicii noastre externe. În acest sens, acordăm o atenție deosebită menținerii dialogului eficient cu investitorii atât în interiorul țării, cât și în afara ei.

Sper că această prezentare va contribui la creșterea interesului marilor investitori față de Ucraina. Dvs. veți avea posibilitatea să aflați despre perspectivele atragerii investițiilor în una dintre cele mai dinamice economii din Europa cu un puternic potențial de dezvoltare.

Stimate doamne și stimați domni,

În anii de independență, Ucraina a parcurs un drum complex spre crearea unei economii deschise în actuala lume globalizată.

Un rezultat important al dezvoltării Ucrainei în perspectivă apropiată îl va constitui semnarea Acordului de asociere cu UE în cadrul Summitului „Parteneriatului Estic” care va avea loc, la 28-29 noiembrie 2013, la Vilnius. Acest document nu este doar o declarație privind inițierea unor relații calitativ noi între Ucraina și UE.

Pentru Ucraina, acesta este, înainte de toate, un program detaliat de prefaceri în toate domeniile vieții statului nostru în conformitate cu standardele europene, foaia de parcurs a apropierei noastre de UE, instrumentul consolidării valorilor europene.

Subliniez faptul că am început deja pregătirea bazei legislative și instituționale, necesare implementării viitorului acord.

În Ucraina se realizează astăzi transformări fără precedent, ca dimensiune și profunzime, în toate sferele vieții sociale. Se modifică în mod radical sistemul judiciar și sistemul de ordine publică, se dezvoltă instituțiile statului de drept, se îmbunătățesc condițiile pentru mediul de afaceri, se modernizează sectorul energetic etc.

Crearea zonei aprofundate și atotcuprinzătoare de liber schimb va deveni o componentă cheie a Acordului. Statul nostru va deveni astfel parte a pieței europene, iar aceasta va stimula continuarea modernizării sale calitative.

Ucraina va deveni tot mai ușor de înțeles și mai accesibilă pentru toți partenerii și investitorii care lucrează cu țările membre ale UE, întrucât economia ei va funcționa de acum încolo după aceleași reguli și standarde.

Sunt convins că afilierea pieței interne a Ucrainei, a capacităților ei de producție și agricole la spațiul economic european va avea o influență pozitivă remarcabilă asupra situației economice europene și va contribui la procesul de ieșire a Europei din criză.

Experții apreciază că introducerea zonei aprofundate și atotcuprinzătoare de liber schimb va duce la creșterea pieței UE cu aproape 7%, a producției de mărfuri și servicii în Europa cu peste 1%, iar a exportului de produse și servicii în lume cu aproape 1%.

În același timp, Ucraina va avea șansa să-și dezvăluie și mai pregnant avantajele pe piața mondială. Voi vorbi doar despre unele dintre ele.

Ucraina are o concurență mult mai mică pe piața internă. Ea dispune de o forță de muncă de înaltă calificare. Statul nostru are o agricultură dezvoltată și competitivă fapt demonstrat și de creșterea stabilă la nivel de 5% anual, ceea ce reprezintă de două ori mai mult decât media în țările UE.

Exportul în domeniul tehnologiilor informaționale, în 2013, va fi de aproape 1,8 miliarde de dolari SUA. La acest indicator, Ucraina face parte din primele cinci țări din Europa Centrală și de Est. De aceea, posibilitățile de investire în Ucraina nu sunt nici pe departe epuizate.

Stimate doamne și stimați domni,

O componentă importantă a modernizării o constituie îmbunătățirea procesului investițional. Noi ne-am concentrat asupra perfecționării mecanismelor politicii de reglementare prin reducerea amestecului statului în activitatea oamenilor de afaceri, simplificarea și perfecționarea procedurilor de reglementare existente.

Înțelegem că, în prezent, majoritatea investitorilor sunt marile firme internaționale. Acestea sunt corporații transnaționale, companii de investiții, bănci cu care colaborăm astăzi și avem anumite obligații unii față de alții. De aceea, ne concentrăm astăzi asupra găsirii aceluia format al relațiilor care să satisfacă întru totul principiul parteneriatului stat-privat.

Dialogul între putere și mediul de afaceri se dezvoltă la toate nivelurile. Cel mai înalt nivel a fost atins în cadrul Consiliului investitorilor indigeni și străini de pe lângă președintele Ucrainei în care sunt reprezentate companiile americane („Microsoft”, „McDonald's”, „Ernst & Young”, „PricewaterhouseCoopers”, „Carhill” și Camera de Comerț Americană din Ucraina”).

Activitatea Consiliului este îndreptată spre stimularea activității investiționale în Ucraina ținând cont de experiența avansată națională și străină în sfera atragerii investițiilor. În noiembrie, urmează să aibă loc, la Kiev, cea de a treia ședință a acestui consiliu.

Am stabilit ramurile economice prioritare care sunt atractive pentru investitori. Este vorba, în primul rând, de energetică, atât tradițională, cât și alternativă, de infrastructură și agricultură. Ucraina este, în aceste domenii, un jucător global și deține un rol important în economia mondială.

În toate domeniile amintite a început realizarea unor proiecte naționale de anvergură. Sunt proiecte care se bucură de o susținere deosebită din partea statului. Și tot ele pot prezenta interes practic pentru investitorii Dvs.

Mă voi opri la cele considerate cheie.

Voi începe cu energetică, un domeniu strategic important pentru orice stat.

În vederea garantării unui nivel adecvat de asigurare a securității energetice naționale, ne preocupăm cu succes de diversificarea aprovizionării țării cu hidrocarburi.

Împreună cu partenerii americani (compania „Excelerate Energy” ș.a.) va fi pusă în funcțiune, până la mijlocul anului viitor, prima parte a pro-

iectului „LNG-terminal” care va permite Ucrainei să primească până la cinci miliarde metri cubi de gaze naturale.

Ucraina extinde extracția propriilor resurse energetice, mai ales a gazelor de șist. Companii de talie mondială, precum „Shell” au început deja să lucreze în Ucraina. Ne așteptăm ca în viitorul apropiat să se alăture acesteia „Chevron”, „ExxonMobil” ș.a.

În cadrul proiectelor naționale, realizăm, împreună cu Guvernul Chinei, proiectul „Expres aerian”, primul din domeniul infrastructurii care nu este finanțat de la buget, ci de investitori.

Guvernul Ucrainei a aprobat construirea primului drum concesionat cu sprijinul Corporației Financiare Internaționale.

Sunt create noi subramuri, cum ar fi prelucrarea deșeurilor în cadrul proiectului național „Orașul curat” și agrologistica în cadrul proiectului „Piețe verzi”.

Împreună cu companiile „Intel” și „Apple” aplicăm în toate regiunile Ucrainei proiectul național „Lumea deschisă”.

În orașul Kiev este în curs de creare parcul inovațiilor „Bionic Hill”.

A început construcția primelor zece parcuri industriale.

Ne dăm seama de la început că cele mai atractive pentru investitori sunt: agricultura, tehnologiile informațiilor, construcțiile de automobile, sursele alternative de energie, industriile alimentare, chimică și extractivă.

Nu pot să nu remarc nici perspectivele industriei turismului și de petrecere a timpului liber.

În iunie anul trecut, Ucraina, împreună cu Polonia, au fost gazde ale Campionatului European de Fotbal. Potrivit aprecierilor specialiștilor și ale suporterilor, această sărbătoare a fotbalului s-a desfășurat la un nivel extrem de ridicat. Datorită organizării acestui eveniment, Ucraina și-a creat o platformă de start pentru dezvoltarea ei ulterioară.

În anul 2015, Ucraina va fi gazda Campionatului European de Baschet și avem ambiția de a organiza, în 2022, Jocurile Olimpice de Iarnă. Avem pentru aceasta capacități naturale unice - munții Carpați în vestul Ucrainei.

Stimați participanți la întâlnire,

După cum am mai arătat, statul acordă un sprijin total realizării proiectelor naționale. În calitate mea de președinte al Ucrainei vă garantez că această poziție a noastră nu se va schimba.

Am creionat doar unele dintre posibilitățile de investire în Ucraina. Șeful Agenției de Stat pentru Investiții și Gestionarea Proiectelor Naționale a Ucrainei vă va oferi mai multe amănunte.

Folosesc prilejul pentru a vă invita la Kiev, în luna noiembrie, la Summitul regional al Forumului Economic Mondial. Vă vom saluta cu bucurie și în luna decembrie cu ocazia celei de-a doua Conferințe internaționale pentru investiții.

Ne așteptăm ca la aceste două acțiuni să fie prezente companiile care deja își desfășoară activitatea în Ucraina, dar și parteneri-investitori noi.

Vă doresc spor în activitate.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape